بسم الله الرحمن الرحيم

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު
ދިވެހިރާއްޖެ

ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް

- ކޭސް ނަންބަރު: 2022/HC-A/186,190
- އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް: ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް
- އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު ފަރާތް: އަލީ އަޙްމަދު ހަސަން / ސ. ހިތަދޫ، [illegible]
- މައްސަލައިގެ ބާވަތް: ޖަދުވަލު 1 ގައިވާ މަސްތުވާ އެއްޗެއް ދިވެހިރާއްޖެއަށް އެތެރެކުރުން އަދި [illegible]

މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:
ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ނިޔާޒް
ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ފައިސަލް
ފަނޑިޔާރު [illegible]

ނިމުނު ތާރީޚު: 28 ޛުލްޤަޢިދާ 1446
26 މޭ 2025

ހައިކޯޓުގައި ޝަރީޢަތް ނިމިގޮސް ހުކުމްކުރި ތާރީޚް:

19 ޛުލްޤަޢިދާ 1443

19 ޖޫން 2022

އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު ޝަރީޢަތް:

- ނަންބަރު: 262/Cr-C/2021, 264/Cr-C/2021
- ނިންމި ކޯޓު: ކްރިމިނަލް ކޯޓު
- ތުހުމަތު: ޖަދުވަލު 1 ގައިވާ މަސްތުވާތަކެއްޗެއް ދިވެހިރާއްޖެއަށް އެތެރެކުރުން އަދި [illegible].
- ހުކުމްކުރި ތާރީޚް: 29 އޮކްޓޫބަރު 2021
- ހުށަހެޅި ތާރީޚް: 03 މާރިޗު 2022

އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް

ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް

ވަކީލް: ސީނިއަރ ޕަބްލިކް ޕްރޮސިކިއުޓަރ އަލްއުސްތާޛް [illegible]، ސީނިއަރ ޕަބްލިކް ޕްރޮސިކިއުޓަރ އަލްއުސްތާޛް [illegible]، ސީނިއަރ ޕަބްލިކް ޕްރޮސިކިއުޓަރ އަލްއުސްތާޛާ [illegible]، ޕަބްލިކް ޕްރޮސިކިއުޓަރ އަލްއުސްތާޛް [illegible]، ޕަބްލިކް ޕްރޮސިކިއުޓަރ އަލްއުސްތާޛް [illegible]، ޕަބްލިކް ޕްރޮސިކިއުޓަރ އަލްއުސްތާޛާ [illegible]

އިސްތިއުނާފުގެ ދެވަނަ ފަރާތް

[illegible]

ވަކީލް: އަލްއުސްތާޛް [illegible]

ތުހުމަތު - ޖަދުވަލު 1 ގައިވާ މަސްތުވާތަކެއްޗެއް ދިވެހިރާއްޖެއަށް އެތެރެކުރުން - [illegible] - ޤާނޫނު ނަންބަރު 9/2014 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖިނާއީ ޤާނޫނު) ގެ 312 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ 1 ވަނަ ނަންބަރުގެ (i) އާއި 2 ވަނަ ނަންބަރުގެ (i) އާއި އެމާއްދާގެ (ނ) ގެ (2) ވަނަ މާއްދާ - ޤާނޫނު ނަންބަރު 17/2011 (މަސްތުވާތަކެއްޗާބެހޭ ޤާނޫނު) ގެ 112 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ، އެމާއްދާގެ (ނ).

ވަކީލުން މުޙައްމަދު ނިޒާރުގެ [illegible] (މިގޮތުގައި ވަކީލުން މުޙައްމަދު ފައިސަލް އަދި ވަކީލުން [illegible] [illegible] [illegible] ކުރައްވައެވެ.)

ތަޢާރުފު:

1. މިއީ، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު:262/Cr-C/2021 މައްސަލާ އާއި އެކޯޓުގެ ނަންބަރު 264/Cr-C/2021: މައްސަލާ، އެކޯޓުން ނިންމާފައިވާ ޤާނޫނީ [illegible] [illegible]، ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ("ޕްރޮސިކިއުޝަން" ނުވަތަ "އިސްތިއުނާފުކުރާ") ފަރާތުން އެ ދެމައްސަލާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފުކުރުމުން ބަލާ މައްސަލަތަކެވެ. މި ދެ މައްސަލާގެ އިސްތިއުނާފު ކުރެވުނު ފަރާތަކީ ޢަލީ އަޙްމަދު ޙަސަން[1] / ދުރުވާގެ، ސ.ހިތަދޫ ("ޢަލީ އަޙްމަދު" ނުވަތަ "އިސްތިއުނާފު ކުރެވުނު ފަރާތް") އެވެ.

2. އިސްތިއުނާފުކުރެވިފައިވާ ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު: 262/Cr-C/2021 މައްސަލާ ހައިކޯޓުގައި ރަޖިސްޓްރީ ކުރެވިފައިވަނީ، ނަންބަރު:2022/HC-A/186 މައްސަލާގެ ގޮތުގައެވެ. އަދި ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު: 264/Cr-C/2021 މައްސަލާ ރަޖިސްޓްރީ ކުރެވިފައިވަނީ ނަންބަރު: 2022/HC-A/190 މައްސަލާގެ ގޮތުގައެވެ. މި ދެ މައްސަލާއަކީވެސް އެއް ހާދިސާއަކާއި ގުޅިގެން ދަޢުވާކުރެވިފައިވާ ދެ މައްސަލާކަމުން މި ދެ މައްސަލާގެ އަޑުއެހުންތައް ކުރިއަށް ގެންދެވިފައިވަނީ އެއް ބަންޑަލުކޮށް އެކުއެކީގައެވެ.[2]

މައްސަލައިގައި ކަނޑައެޅިފައިވާ ވާޤިޢާ:

3. 4 މާރިޗު 2021 ވަނަ ދުވަހު ކޮލަމްބޯއިން އައި ސްރީލަންކަން އެއަރލައިންސް ފްލައިޓު UL0101 ގެ އެއަރވޭ ބިލް ނަންބަރު 49509681-603 ގެ ޕެކޭޖެއް ގެ ކާރގޯ ސަރވިސް ޑިޕާޓްމަންޓަށް ގެނައި ޕާސަލް ދަބަސް އެދުވަހުގެ 15:30 ގައި ކަސްޓަމްސްއިން އިންސްޕެކްޓް ކުރިއެވެ. އެ ދަބަހުގެ ތެރޭގައި އޮތް

---

[1] އައިޑީ. ކާޑު ނަންބަރު A304154

[2] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/SC-A/31 މައްސަލާގެ 13 ވަނަ ނުކުތާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އުސޫލާއި އެއްގޮތަށް [illegible] "މައްސަލަތަކެއް ވަކިވަކިން [illegible] [illegible] އުސޫލު" ގެ ދަށުން

ޑީ.އެޗް.އެލް ވޭބިލް 7418193215 ޕާސަލްގެ އެތެރޭގައި އެއްޗެއް ފޮނުވާފައި އޮތްކަމަށް ކަސްޓަމްސް އޮފިސަރުންނަށް ޝައްކު ކުރެވުނެވެ. އެހެންވެ އެ ޕާސަލް އިތުރަށް ޗެކްކުރުމުން، އެ ޕާސަލް ތެރޭގައި އޮތް Biological Science 1&2, Third Edition, Cambridge ނަމުން ހުރި ޓެކްސްޓް ފޮތުގެ އެތެރޭގެ ސަފްހާތަކުގެ އެތެރެއިން ކަނޑާލައި ހަދައި، ކޮންޓްރޯލްޑް އެއްޗެއް ބަހައްޓާފައި ތެރޭގައި ހުރިހާ ބަރުގެ އަސަރުކުރާ ބާވަތުގެ، އެއީ މަސްތުވާތަކެތީގެ ބާވަތެއްކަމަށް ޝައްކުކުރެވޭ އެއްޗެއް ހުރިކަމަށް ކޮންޓްރޯލްޑް އެއްޗެއް ކަމަށް ޔަޤީން ކުރެވުނެވެ. އެހެންވެ، ފުލުހުންގެ އިންސާފުގެ ދަށުން މި ޕާސަލް ތެރޭގައި އޮތް ފޮތުގެ ތެރޭގައި ޕާސަލްގައި އޮތް އެއީ ނުބައިކަމެއް ކަސްޓަމްސްގެ ބޭކަރ ބިލްއިން ކަސްޓަމްސްއިން ބަލާފައެވެ.[3] މިޕާސަލް ވިޔަފާރި ޕާސަލްގެ ގޮތުގައި ނަމުގައި ލިޔެފައި އޮތީ "HALEEMATH ULFA, H.ZIFROL MALE" އެވެ. ފޯން ނަންބަރުގެ ގޮތުގައި ލިޔެފައި އޮތީ "+9609738291" ނަންބަރެވެ.

4. މިމައްސަލައާއި ގުޅިގެން، ކޮންޓްރޯލްޑް ޑެލިވަރީއެއް ހިންގުމަށްޓަކައި، 09 މާރިޗު 2021 ވަނަ ދުވަހު 09:55 ގައި މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްއާ މި ޕާސަލް މޯލްޑިވްސް ކަސްޓަމްސް ސަރވިސްއިން ހަވާލުކުރިއެވެ.[4] އަދި ޑީ.އެޗް.އެލްގެ ޑްރައިވަރު ފުލުހުން ގޮސް އެޑްރެހުގައި ތިބެ އެދުވަހުގެ 13:18 ހާއިރު މި ޕާސަލާއި ހަވާލުކުރަން ދިޔަ ގެއަށް ހުރިކަމުގެ މަޢުލޫމާތު އެނގޭ ގޮތުގައި ފުލުހުންނަށް ދިނެވެ. ޑީ.އެޗް.އެލްގެ ޑްރައިވަރު ބަލައިގެން ފުލުހުން ކޮންޓްރޯލްކުރަން ދޭ ޕާސަލްގައި އޮތް ނަމާއި ފޯނު އެއްވެސް ފާހަގަކޮށް އެ ޕާސަލާއި ހަވާލުކުރަން އަންގަމުން ސިޓީ ނުވެއެވެ. އެހެންވެ، ހަވާލުކުރުމުން، ޑީ.އެޗް.އެލްގެ

---

[3] ކަސްޓަމްސް ސަރވިސްގެ ނަންބަރު B1-MPS-01/2021 ރެފަރަލް ފޯމާއެކު ޕޮލިސް ސަރވިސަށް މައްސަލަ ހަވާލުކުރި ސިޓީ.

[4] ކޭސް ބެލުމަށް މައްސަލަ ހަވާލުކުރި ސިޓީ.

[illegible][5]

5. [illegible]

6. [illegible]

7. [illegible] 01 [illegible] (198-2000) [illegible]

---

[5] 19 [illegible] 2021 [illegible] 03 [illegible] (20 [illegible] 2021).

ސުބޫތުކުރުމުން އެއީ އޭނާގެ އެއްޗެއް ނޫންކަމަށް ބުނެ އިންކާރު ކޮށްފައިވެއެވެ. އެއަށްފަހު، އެ ޕާރުސަލާ ގުޅޭގޮތުން އިތުރު އެއްވެސް މައުލޫމާތެއް އަދި އަންބަރުގެ ފަރާތުން ނުދިންކަމަށް ހެކިބަސް ފުލުހުން ބުނެއެވެ.

8. އަދި އަންބަރާއި މި ފެނުނު މަސްތުވާ ތަކެއްޗާ ގުޅުމެއްވާކަމަށް ފުލުހުންނަށް [illegible] އެކަށީގެންވާ ސަބަބުތަކެއް ހުރުމުން، އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].[6] ނަމަވެސް، އޭނާގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

9. މިޤަޟިއްޔާގެ ތެރެއިން، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ވެއެވެ. މިތަރުތީބުން ފެނުނީ، [illegible] [illegible] [illegible] "[illegible]" އާއި "[illegible]"ގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 9738291 ފޯނު ނަންބަރަށް އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] "[illegible]"ގެ [illegible] [illegible] [illegible] "[illegible]"ގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

10. މިޤަޟިއްޔާގެ ތެރެއިން، މިޕާރުސަލް [illegible] ފަރާތުގެ [illegible] [illegible] "[illegible] [illegible]" [illegible] ގޮތުން ފުލުހުން ކުރި މަސައްކަތުން އެނގުނީ، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކުރެވިފައިވީ އެންމެ މީހެއް ކަމަށެވެ. މި ޤަޟިއްޔާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސުބޫތުކުރުމުން، އެއީ އޭނާގެ އެއްޗެއް ނޫންކަމަށާއި، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނަމުގައި އެއްވެސް ބާވަތެއްގެ އެއްޗެއް ދުވަހަކުވެސް [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] އެނގޭ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

---

[6] 19 [illegible] 2021 ގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ބުނެފައިވެއެވެ.[7] އަދި އަންހެނުންގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ވެއެވެ.

11. މިމައްސަލަ ތަޙްޤީޤުކުރުމަށްފަހު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަދި [illegible] [illegible] [illegible] އަދި އަދި އަންހެނުންގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަދި އަންހެނުންގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަދި އަންހެނުންގެ [illegible] [illegible].

އެއީ؛

11.1. ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު: 262/Cr-C/2021 ޤަޟިއްޔާ (ހައިކޯޓު ނަންބަރު: 2022/HC-A/186) އިން ދިން ހުކުމް، ޤާނޫނު ނަންބަރު 17/2011 (ޖިންސީ ކުށްތަކާބެހޭ ޤާނޫނު) ގެ 112 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާ ޚިލާފުވުމުގެ، އެމާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ޢަދަދުން 1 ގައިވާ [illegible] [illegible] [illegible] ދަޢުވާ އައި
11.2. ޤާނޫނު ނަންބަރު 17/2011 (ޖިންސީ ކުށްތަކާބެހޭ ޤާނޫނު) ގެ 115 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާ ޚިލާފުވުމުގެ އެމާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން [illegible] [illegible] ދަޢުވާ އައި
11.3. ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު: 264/Cr-C/2021 ޤަޟިއްޔާ (ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު: 2022/HC-A/190 ޤަޟިއްޔާ) އިން ދިން ހުކުމް، ޤާނޫނު ނަންބަރު 9/2014 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުލް ޢުޤޫބާތު) ގެ 312 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ 1 ވަނަ ނަންބަރުގެ (i) އާއި 2 ވަނަ ނަންބަރުގެ (i) އާއި ޚިލާފުވުމުގެ އެމާއްދާގެ (ހ) ގެ 2 ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުން [illegible] [illegible] ދަޢުވާއެވެ.

12. އަދި އަންހެނުންގެ މައްޗަށް ޕްރޮސިކިއުޝަނުން އުފުލި [illegible] ދަޢުވާއިން، [illegible] [illegible] [illegible] ދަޢުވާއަށް އަދި [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]، ޢަދަދުން 1 ގައިވާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދަޢުވާއަށް އަދި އަންހެނާ [illegible] [illegible] [illegible].

---

[7] 22 މާރިޗު 2021 ގައި ފުލުހުންނަށް ދީފައިވާ ބަޔާން

13. ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު: 262/Cr-C/2021 ޤަޟިއްޔާއިން ބެލި، ތުހުމަތު 1 ވަނަ މަސްތުވާތަކެއްޗާއެކު ދިވެހިރާއްޖެއަށް އެތެރެކުރުމުގެ ކުށުގެ ދަޢުވާ އާއި އެކޯޓުގެ ނަންބަރު:264/Cr-C/2021 ޤަޟިއްޔާއިން ބެލި، ސަބްރިބް އިންތިޒާމުކުރުމުގެ ކުށުގެ ދަޢުވާ ބަލައި ނިންމާފައިވަނީ، މި ދެ ދަޢުވާ ސާބިތުކުރުމަށް ދައުލަތުން ހުށަހެޅި ހެކިތަކުން ޤާނޫނުއަސާސީގެ 51 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބުނާ އުސޫލުގެމަތިން ޝައްކުން ނޭރޭ މިންވަރަށް މި ދެ ދަޢުވާ އަދި އަކާބަރުގެ މައްޗަށް ސާބިތުނުވާކަމަށެވެ.

ކްރިމިނަލް ކޯޓުން ނިންމި ގޮތް:

14. ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު:262/Cr-C/2021 ޤަޟިއްޔާ ބަލައި ހުކުމް ކޮށްފައިވަނީ،

> "ދުރުވަރު ސަރީފު / ދެވިޔާގެ އަދި އަލިބަރު ބަސްރުގެ މައްޗަށް ދައުލަތުން ކުރި ތުހުމަތު 1 ވަނަ މަސްތުވާތަކެއްޗާއެކު ދިވެހިރާއްޖެއަށް އެތެރެކުރުމުގެ ކުށުގެ މި ދަޢުވާ ސަރީފު ޝީޝާވުމުން، މި ދަޢުވާ ސާބިތުކުރުމަށް ދައުލަތުން ހުށަހެޅި ހެކިތަކުން ޤާނޫނުއަސާސީގެ 51 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބުނާ އުސޫލުގެމަތިން ޝައްކުން ނޭރޭ މިންވަރަށް މި ދަޢުވާ ސާބިތުނުވާތީއާއި، އަދި އަލިބަރު ބަސްރުގެ މައްޗަށް ދައުލަތުން ކުރި، ތުހުމަތު 1 ވަނަ މަސްތުވާތަކެއްޗާއެކު ދިވެހިރާއްޖެއަށް އެތެރެކުރުމުގެ ކުށުގެ މި ދަޢުވާ ސަރީފު ސާބިތުނުވާތީ، ބަރީއަކޮށް، މިމައްސަލަ ނިންމީމެވެ."

މިފަދައިންނެވެ.

15. ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު:264/Cr-C/2021 ޤަޟިއްޔާ ބަލައި ހުކުމް ކޮށްފައިވަނީ،

> "ދުރުވަރު. ސަރީފު / ދެވިޔާގެ އަދި އަލިބަރު ބަސްރުގެ މައްޗަށް ދައުލަތުން ކުރި ސަބްރިބް އިންތިޒާމުކުރުމުގެ ކުށުގެ މި ދަޢުވާ ސަރީފު ޝީޝާވުމުން، މި ދަޢުވާ ސާބިތުކުރުމަށް ދައުލަތުން ހުށަހެޅި ހެކިތަކުން ޤާނޫނުއަސާސީގެ 51 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބުނާ އުސޫލުގެމަތިން ޝައްކުންނޭރޭ މިންވަރަށް މި ދަޢުވާ ސާބިތުނުވާތީއާއި، އަދި އަލިބަރު ބަސްރުގެ މައްޗަށް ދައުލަތުން ކުރި، ސަބްރިބް އިންތިޒާމުކުރުމުގެ ކުށުގެ މި ދަޢުވާ ސަރީފު ސާބިތުނުވާތީ، ބަރީއަކޮށް، މިމައްސަލަ ނިންމީމެވެ."

އިސްތިއުނާފުގެ ނުކުތާތައް:

16. ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު:262/Cr-C/2021 ޤަޟިއްޔާ އާއި ނަންބަރު:264/Cr-C/2021 ޤަޟިއްޔާ ބަރީއަކޮށް ދޫކޮށް ނިންމުމުން، އެނިންމުމަކީ ޤާނޫނީ ހަމައާއި ޚިލާފަށް ނިންމާފައިވާ ނިންމުމެއް

[illegible] ކަމަށް ބުނެ، އެދެ ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށްޓަކައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ހުށަހެޅި ނުކުތާތަކަކީ؛

16.1. ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު:262/Cr-C/2021 ގެ ޤަޟިއްޔާ ނިންމާފައިވަނީ ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 119 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ (3) ވަނަ ނަންބަރާއި ޚިލާފަށް ކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާ،

16.2. ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު:262/Cr-C/2021 ގެ ޤަޟިއްޔާގައި ގަވާއިދު ނަންބަރު R-230/2015 ([illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]) ގެ 07 ވަނަ މާއްދާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ހުށަހެޅި ނުކުތާ،

16.3. ކްރިމިނަލް ކޯޓުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 51 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާ [illegible] ހުށަހެޅި ނުކުތާ.

އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތުން ދެއްކި ވާހަކަތައް:

17. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]؛

17.1. [illegible] [illegible] [illegible] ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު:264/Cr-C/2021 ގެ ޤަޟިއްޔާގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 01 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

މައްސަލައިގެ ޝަރީޢަތް ނިމުނު ގޮތުގެ ރިޕޯޓުގެ 30.2 ގައި ދިފާޢުން އުފައްދާފައިވާ ސުވާލުތަކެއް ކަމަށްބުނެ ފާހަގަކޮށްފައިވާ ކަންކަމަކީ ދައުލަތުން މައްސަލާގައި ހުށަހަޅައިދިނުމުގެ އަސްލުގައި ހެކިތައް ހުކުމުގައި، ދިފާޢުން އުފައްދާ ހުރިހާ ސުވާލުތަކަކަށް ޖަވާބު ދިނުމަށްފަހު، ދައުލަތުން ހުށަހެޅި ފާރަތަކާ ދައުލަތުން މައްސަލާގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ގޮތުގެ މައްޗަށް ބަލާއިރު ފާރަތަކާ ދައުލަތުން ދިޔައިން ދިން ފުރުސަތުގައި ފާހަގަކޮށްފައިވާ ކަންތައްތައް ކުރިމަތިކޮށްދީފައެވެ. ދިޔައިން މި ފާރަކައް ދައުލަތުން މައްސަލަ ގެންގޮސް އިތުރަށް ފާރަކަ ދައުލަތުގެ ފުރުސަތު ދައުލަތުން ހިތިޔާރުކުރެވެނީ ބަހައްޓަވާ ކުރަހަމަވެފައިވާ ހެކިތަކުގެ ސާބިތު އުފައްދައި އަ ހެކިތަކުގެ ބަލައިގަނެފައިވާ ކަރުދާސްތަކާމެދު އެކުލެވޭ ވާޖިބު ހަމަކުރުމާ ހެކި ޝަހާދަތާއި ހެދުމުގައި އެކަށައެޅުމަށް މަރާމާތުގައި އެކަށައެޅުމަ ނޫނީ ދިޔައިން ހުރަހަކި ހުރަހަތުކޮށްފައި ޝަހާދަތްގެ އަ ހުރަހަތުގެ މައްޗަށް ގޮތް މައްސަލައިގެ މައްސަޢަލާ ގޮތުގެ ނިންމުމަކީ ޖަވާބު އިޤްރާރުގެ ޤާނޫނު ތަރުތީބުވެފައިވާ ގޮތުގެ ފާސްކުރުމުގެ ސަބަބުތަކުގެ ކުރިން ހުރަހަޔާ ހުރަހަތުކުރަން ދުވަ ފުރުސަތު ދިޔައި އޮތުގެ ޝަރުޢީ ކަރުދާސް، ދިޔައިން ދައުލަތުގެ ހުކުމާ ގޮތުގެ އުފައްދާ ސުވާލުތަކަށް އެކަށީގެންވާ ގޮތަށް ޖަވާބު އެކަށީ ދައުލަތުން ދިފާ ގޮތް ހުށަހަޅާ ޝަރުޢީ ގޮތުގެ ހުރަހަޔާ ފުރުސަތު އަދާކުރުމަށް ބަދަލު ޝަރުޢީ ގަވާއިދުން ޝަރުޢީ ގޮތަށް ނިންމާފައިވާ ނިންމުމަށް ފައިވާކަމަށެވެ. މިކަންކަން ވަނީ ތަފްސީލުކޮށް އިސްތިއުނާފު ފޯމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާކަމެވެ.

17.2. ދެވަނަ ނުކުތާ ތަފްސީލުކުރުމުން ފުރުސަތުދިނުމަކީ ބެލުމުގެ މިމައްސަލާގައި ފުރިހަމަ މަސްއޫލިއްޔަތު ހުރި ގޮތުން އެންމެހައި ޤަވާޢިދާއި އެއްގޮތަށް އަދާކުރުމަށް ގެންދެވުން ގޮތަށް ހުރި ތަނުގެ ނިޔާގައި، އިތުރުގެ 01 ދުވަހުގެ ތެރޭގައި ޗާޓު ފޮނުވުމަށް ހުރިސް ސަރުކާރު ހަވާލުކުރުމުގެ ފުރުސަތު އިތުރުކުރެވެ. އެގޮތުންނެވެ، މިމައްސަލާގައި ތަކާ ހަވާލުކުރުމުގެ 5 ދުވަސް ފުރުސަތުދެވެ. މި މުއްދަތުގައި ގެދޮރު ދުވަސްތަކެއް ކުރީގައި ދައުލަތުން ނުދޭނެކަމާ ހުއްދަތާ މިމައްސަލައިގައި ތަކުރާރު ކަނޑައެޅުމުގެ ގުޅުންހުރި އެހެން ޝަރީޢަތްތަކުގެ ދަށުން ގުޅުނަކުރުމުން ގޮތަށް ތަފާސްހިސާބުތަކުން ދިރާސާކޮށް، އެމުއްދަތުގައި އެކަށީގެންވާ ވަގުތުގެން ދީގެ މުއްދަތު ދެއްވައިދެއްވިކަމެވެ.

ޕްރޮސިކިއުޝަނުން ދިނުމާ ސަބަބުތައް ވަކިން ތަފްސީލުކޮށް އިސްތިއުނާފު ފޯމުގައި ބަޔާންކޮށްފައެވެ.

17.3. އިސްތިއުނާފުގައި ބިނާކަމަ ނުކުތާ ތަފްސީލުކުރަމުން ބުނެފައިވަނީ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 51 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން އެކަށީގެންވާ ސަބަބެއް ނެތި މިންވަރަށް ސާބިތުކުރުމުން ޤާނޫނީ ކަމުގެ އުސޫލުކުރެއް ކަމަށެވެ. މިކަންކަން އިސްތިއުނާފު ފޯމުގައި ތަފްސީލުކުރަމުން ބުނެފައިވާ މިޢުއްސަސާގައި ފަހުމުގެ ހުކުމަކީ ދެލަބުން ހުކުމްގަޅިފައިވާ ބަޔާނާ މިންވަރު ދިއުމުން ދިފާއު ފަރުދުގެ ކޮމަންޑާގައި ވަކިކޮށް ކަމަށެވެ. އަދި އެއްވެސް ހުކުމް ވަކިކޮށްގެންޏާ ވަކިކޮށްގެ ހުކުމުގެ މިންގަނޑަކީ މިންގަނޑުވަރު ވަނީ މިންގަނޑަކަށެވެ. އެހެންކަމުން ހުކުމް ވަކިކޮށްގެ ކުރީ ސާބިތުވާ ކަމަށް ނިންމާފައިވާ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 51 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ މިންވަރަށް ހުކުމް، އެމިންވަރަށް ހުކުމްކުރަން ބަޔާންކޮށް، ދިފާއު ދައުލަތުގެ ބަޔާނާ މިންގަނޑު ފަރުދުގެ ބަދަލު ކުރީގެ ބަޔާނެއް ކަމަށެވެ.

އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތުން އިތުރުކުރި ހުކުމް:

18. ޕްރޮސިކިއުޝަނުން މިމައްސަލައިގައި އިތުރުކުރަކީ، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު:264/Cr-C/2021 ގެ ޝީޓާ އާއި އެކްޓުގެ ނަންބަރު:262/Cr-C/2021 ގެ ޝީޓާގައި އެދި ދަލީލުގެ މައްސަލަ ކޯޓަށްވާ ދައުވާއެއް ސާބިތުވާކަން ނިންމާވަނީ ޝާހިދުކަން، އެދި ދަލީލުގެ މައްސަލަ ކުރީ ސާބިތުވާކަމަށް ކުރުމެއްކަމެވެ، އަދި ކުރުމެއްކަމެއް ދިނުމަށެވެ.

19. އަދި ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 199 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ހައިކޯޓުގެ އިސްތިއުނާފީ މަރުހަލާ ނިމުނުނަމަވެސް އެދި ދަލީލު ބަންދުކުރުމުގެ އަމުރު ހިފެހެއްޓުމަށް، މިމައްސަލައިގައި 20 ފެބްރުއަރީ 2024 ދުވަހު ބާއްވާފައިވާ ޝަރީޢަތުގެ އަޑުއެހުމުގައި ދައުލަތުން ދައުލަތުގެ ފަރާތުން އެދިފައެވެ.

އިސްތިއުނާފު [illegible] ފަރާތުން ދެއްކި ވާހަކަތައް:

20. އަދި [illegible] ފަރާތުން އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާތަކުގެ ޖަވާބު ތަފްސީލުކޮށް އިސްތިއުނާފީ ޖަވާބު ފޯމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. [illegible] ތަފްސީލުކޮށް ވާހަކަ ދައްކާފައިވެއެވެ. [illegible]

20.1 ފުރަތަމަ ނުކުތާގެ [illegible] ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 119 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ (3) ވަނަ ނަންބަރުގައި [illegible] އިސްތިއުނާފު [illegible] ފަރާތުން [illegible] ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 119 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ (3) ވަނަ ނަންބަރުގައި [illegible]

ޤާނޫނީ މާއްދާއާ ޚިލާފުވުމުގެ ފުރުޞަތެއް ނެތްކަމަށާއި އެފަދަ ފުރުޞަތެއް ދޭން ގޮތެއް [illegible] ކިޔާދީފައިނުވާކަމަށެވެ.

20.2. ދެވަނަ އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާގެ ޢަރްޟުގައި ބުނެފައިވަނީ ދައުލަތުން ދެވަނަ ނުކުތާ ބިނާކޮށްފައިވަނީ އިރްތިކާބެއްގެ [illegible]، އަދި ދައުލަތުން ހުށަހެޅި ތިންވަނަ އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާ ސާބިތުވާނެކަމުގެ އިރްތިކާބުކަމަށެވެ. އެހެންކަމުން ދައުލަތުގެ ހަޤީޤީ [illegible] ކަސްޓަމްސްއިން މަސްތުވާތަކެތި ބަލަހައްޓާފައިވަނީ [illegible] [illegible] [illegible] އެއީ [illegible] 5 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ގަވާއިދުގެ 7 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ [illegible] "[illegible]" މުއްދަތުން [illegible]. [illegible]، މި މާއްދާއަށް ބަލާއިރު [illegible] ޤާނޫނުގެ 151 ވަނަ މާއްދާއިން ފެށިގެން 153 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ކަސްޓަމްސްގެ [illegible] [illegible] [illegible] މަސްތުވާތަކެއްޗަކީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] "[illegible]" [illegible].

20.3. [illegible] ނުކުތާގެ ރައުޔުގައި ބުނެފައިވަނީ ދައުލަތުން ހުށަހަޅާފައިވާ [illegible] [illegible] ހެކިތަކުން ކަސްޓަމްސް އިން މަސްތުވާތަކެތި ބަލަހައްޓާފައިވާ [illegible] [illegible] [illegible] ފޮތުގައި ހިފަހައްޓާ [illegible] 51 [illegible] [illegible] (ހ) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

އިސްތިއުނާފު ކުރައްވާ ފަރާތުން އެދޭ ގޮތް:

21. އިސްތިއުނާފު ކުރައްވާ ފަރާތުން އެދިފައިވަނީ ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު:264/Cr-C/2021 ޤަޟިއްޔާ އާއި އެކޯޓުގެ ނަންބަރު:262/Cr-C/2021 ޤަޟިއްޔާއިން ނިންމާފައިވާ ނިންމުން ބާތިލުކޮށްދިނުމަށް ސަބަބަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

ޝަރީޢަތުން ފާހަގަކުރާ ކަންކަން:

22. އިސްތިއުނާފު ކޮށްފައިވާ ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު:262/Cr-C/2021 ޤަޟިއްޔާ އާއި އެކޯޓުގެ ނަންބަރު:264/Cr-C/2021 ޤަޟިއްޔާ [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] އިސްތިއުނާފު [illegible] [illegible] ހުށަހަޅާފައިވާ [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ސަފީރަށްވެސް މަޖިލީހުގައި ދައްކާފައިވާ ވާހަކަތަކާއި، މައްސަލައާއި ގުޅުންހުރި އެންމެހައި ލިޔުންތަކެއް ބަލާއިރު އަންނަނިވި ކަންތައްތައް ސަފީރައަށް ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު:264/Cr-C/2021 (ސަރުކާރު އަދި ...) ގެ މައްސަލާ:

23. މިގޮތުން ސިޔާސީ އިސްތިއުނާފުވާ ކުރަހަމައިން، ކުރީ ސަރުކާރުން ފާހަގަކުރި މައިގަނޑު އެންމެ ކަމެކެވެ. އެއީ، އަދި އަބްދުﷲގެ މައްޗަށް ކުރި ސަރުކާރުން ދައުވާކުރުމުގެ ކުރީގެ ދައުވާ ސާބިތުވާ ކަމަށް ނިންމާފައިވާ މައިގަނޑު ސަބަބަކީ، ސަރުކާރުން ދައުވާކުރުމުގެ ކުރީގެ ދުވަހު އޭނާގެ ކަމުގައިވާ "ދައުވާލިބޭ ފަރާތުން" ހެކިވެރި އަމަލުތަކުގެ ނަތީޖާއެއްގެ ގޮތުން މީހަކު އެކަށީގެން ސައިކޮލޮޖީ ގޮތުން ލިބިފައިވާ ގެއްލުންތައް ލިބިފައިވާ ކަމަށް ބުނެފައިވާ ފަރާތުގެ ސައިކޮލޮޖިކަލް ރިޕޯޓްތަކެއް، އެ އެންމެހައި ގޮތް ވާފައި އަދި އަބްދުﷲ، ޢަދާލަތު އުފެއްދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ މަސްލަޙަތަށް އެތެރޭކުރާވަރުކަމަށް ބަލައިލެވުނު، އަދި އަބްދުﷲ އެތެރެކުރި ފުރުޞަތުގައި ހުރި ބަޔާންތަކަށް ސަފަރުކޮށް އެވެރިވުރާތީ ކަމަށެވެ. އެހެންކަމުން، މިއިސްތިއުނާފުގެ ބިނާވާ އަސާސަކީ، މި މައްސަލައިގައި އަދި އަބްދުﷲގެ މައްޗަށް ކުރަ ޖަރީމާ 01 ގެއިވާ މަސްލަޙަތުގެ ދިވެހިރާއްޖޭގެ އެތެރެކުރުމުގެ ކުރީގެ ދައުވާގެ އިސްތިއުނާފު ނުކުތާތައް ކަމަށެވެ.

24. އަދި އަބްދުﷲގެ މައްޗަށް ސަރުކާރުން ދައުވާކުރުމުގެ ދައުވާ ކުރެވިފައިވަނީ ގާނޫނު ނަންބަރު:9/2014 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖިނާއީ ޤާނޫނު) (މީގެ ފަހުން "ޖިނާއީ ޤާނޫނު" ކަމަށް ބުނެފައިވާ) ގެ 312 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގެ (i) އާއި (2) ވަނަ ނަންބަރުގެ (i) އާއި ގުޅުވައިގެން އެމާއްދާގެ (ނ) ގެ (2) ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުންނެވެ. ޖިނާއީ ޤާނޫނުގެ ގުޅުންހުރި މާއްދާގެ ބައިތަކަށް ގުޅުވައިގެން އެއީ ދެކޭގައި ނަކަލު ކުރުމަށް އެދިއެވެ؛

ކުށް ކަނޑައެޅުން

312. (ހ) އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި، އަންނަނިވި އަމަލު ކުރާ މީހާ، އެކުރީ ކުށެކެވެ:

(1) އޭނާގެ އަމަލުން އަންނަނިވި ނަތީޖާއެއް ނުކުތުމަށްޓަކައި އެއްޗެއް ފޯރުކޮށް ނަތީޖާއިން:

(i) އެހެން މީހަކަށް އެ ކަމުން އެއްޗެއް ގެއްލުވުމާއި ލިބުން؛ ނުވަތަ

(2) އޭނާއަށް:

(i) އެހެން މީހެއްގެ ގޮތުގައި އެއްޗެއް ފޯރުކޮށް ދެއްކުން؛ ނުވަތަ

ދަރަޖަކުރުން

(ށ) (2) އަށް ބުނެފައިވާ ކުށަކީ ދަރަޖަ 1 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

25. ޖިނާއީ ޤާނޫނުގެ 312 ވަނަ މާއްދާއަށް ބަލާއިރު، ތަފާތު ގޮތް ގޮތަކުން ސަބަބުން އަމަލުތަކުގެ ކުށުގެ އަމަލު ހިންގިދާނެ ކަމަށް ބަޔާން ކުރެވިފައިވެ. އެ ގޮތުގައިވަނީ؛

25.1. އޭނާއަކީ އެހެން މީހެއްގެ ގޮތުގައި އެއްޗެއް ފޯރުކޮށް ދައްކައިގެން (by representing) ސަބަބުން އަމަލުތަކުން.

25.2. އޭނާ، އެހެން މީހެއްގެ ހައިސިއްޔަތު އެނގިހުރެ ލިޔުމެއް އުފައްދައިގެން (by manufacturing) ސަބަބުން އަމަލުތަކުން، ނުވަތަ

25.3. އޭނާ އެހެން މީހެއްގެ ހައިސިއްޔަތު އެނގިހުރެ ލިޔުމެއް ބަދަލުކޮށްގެން (by transfering) ސަބަބުން އަމަލުތަކުން، ނުވަތަ

25.4. އޭނާ އެހެން މީހެއްގެ ހައިސިއްޔަތު އެނގިހުރެ ލިޔުމެއް ވިއްކައިގެން (by selling) ސަބަބުން އަމަލުތަކުން، ނުވަތަ

25.5. އޭނާ އެހެން މީހެއްގެ ހައިސިއްޔަތު އެނގިހުރެ ލިޔުމެއް ދީގެން (by giving) ސަބަބުން އަމަލުތަކުން އަދި

25.6. އޭނާ އެހެން މީހެއްގެ ހައިސިއްޔަތު އެނގިހުރެ ލިޔުމެއް ގަނެގެން (by purchsing) ސަބަބުން އަމަލުތަކުން. މިއެވެ.

26. މިގޮތުން، ސަބަބުން އަމަލުތަކުގެ ކުށުގެ އަމަލެއްގެ ތެރެއިން ބިނާވެގެންވާއިރު، މުޅިގޮތެއްގައި ގޮތަކުން ކުށް ގޮތަކުން އަމަލު ކުރިކަން ސާބިތުކުރަން ދިމާވެއެވެ. މުޅިގޮތެއްގައި ގޮތަކުން ކުށް ގޮތަކުން އަމަލު ކުރި ނިކަމެތިން ނަތީޖާއަކަށް ފަރުވާކުޑަކަމާއި (reckless) ކަމަށް ވަރަކަށް މިކަމުގެ ނިޔަތެއް ގެނު ތެރެއެވެ. މިޤާނޫނުން ބެލުމުން، ކުށުގެ އަމަލާއި ގުޅިގެންވާ ނިޔަތުގެ ތެރެއިން ހާލަތުގައި އެހެންމީހެއްގެ ބަލައި ނުވަތަ އިޙްތިޔާރު "ފަރުވާކުޑަކަމާއި" (reckless) މިހެން އޮތް ބަހެވެ. ފަރުވާކުޑަކަމާއެކު ކުރާކަމުގެ ސަބަބުން ޤާނޫނީގޮތުގައި ބައްލަވާކަށް ނަތީޖާއެއް ނުކުތުމަށްޓަކައި ފުރުޞަތުގައި ބަލައިލުމަށް ކުރެވިފައި އެއްވެ ބަލަމުން ސަބަބުން އަމަލުތަކުގެ ކުށުގެ ތެރެއިން ނަތީޖާ ނިކުމެ. ފަރުވާކުޑަ ނިޔަތުގެ ކުރިއަކީ ކުށް އަދި ކަމުގެ

ސަބަބުން، އެފަދަ ނަތީޖާއެއް ނިކުމެދާނެކަމުގެ ސަބަބުތަކީ އިންސާނަކަށް ފުރަތަމަ ތަޞައްވުރުކުރެވޭ، ފުރުސަތުގެ ސަބަބުން ސާބިތުކުރެވިދާނެ މިންވަރުގެ ނިޔާވާއި ގުޅޭ ތަކެތި ސާބިތުވެއެވެ.

27. ފަރުވާކުޑަކުރުމުގެ ކުށް ޘާބިތުވުމަށް ބަލާނެ އަސާސްތައް ތެރެއިން އަމަލުތަކުން ނިކުމެދާނެ ނަތީޖާތަކެއް ފާސްކުރުމުގައި ބެލެވޭ މިންގަނޑު ތިން ކަމެއް ބަޔާންކޮށްދެއެވެ. އެއީ؛

27.1. އެހެން މީހަކަށް އެ ކަމުން އެއްވެސް ގެއްލުމެއް ލިބުން.

27.2. އެކަން (ތުހުމަތުކުރެވޭ މީހާ) އަށް ލިބުން ބަލާފަ ނޫން ގޮތަކަށް ލިބުން.

27.3. ތުހުމަތުކުރެވޭ މީހާ، އެހެން އަމަލު ކުރުމުގެ ދަށުން ސީދާ ނަތީޖާއެއްގެ ގޮތުގައި ގެއްލުން އެމީހަކަށް ލިބުން، އެއާއެކު އެ އަމަލަކީ، އެފަދަ ނަތީޖާއެއް ގޮތުގައި އިޙްތިމާލު ހުރި ކަމެއް ކަމަށް އަމަލުކުރާމީހާގެ އެހެން މީހަކަށް ގެއްލުން ލިބުން.

މިއެވެ.

28. މިގޮތުން، އެހެން މީހަކަށް ގެއްލުން ލިބުމަކީ އެއީ ސަރީޙަ ތަފްސީލުގެ ކުށުގެ ރުކުނެއް ނޫނެވެ. އެއީ ކުށުގެ އުސޫލީ ބައެއްކަމުގައި ނިސްބަތްވާ، ކުށުގެ އަމަލުން ނިކުންނަ ނަތީޖާތަކުގެ ތެރެއިން ނަތީޖާ އެކެވެ. މިފަދަ އަމަލެއްގެ ސަބަބުން، ނިކުންނަ ގެއްލުމަކީ (resulting harm) ހަމައެކަނި މާއްދީ ނޫނީ ބަދަނީ ގެއްލުމެއް ނޫނެވެ. މިގޮތުންނެވެ ތެރޭގައި، އަޚްލާޤީ ރޫޙީ ނަފްސް ލިބޭ ގެއްލުން ތަކާއި އެކަންކަމާއި ބެހޭގޮތުން ނަގާ ނުވަ ގޮތުގައި ނަގާ މިންން، އެކަމުގެ ތެރެއަށް އިތުރުނުކުރެވި އެހެން ގޮތަކާ ނުލައި ސާބިތުކުރަން ގެނެވުން ނިކުންނަ ނަތީޖާއެއްގެ ސަބަބުން އުފެދިދާނެ ތަހުޒީބުތަކާއި މުޖުތަމަޢު ކަންތަށް ގެއްލުމެއް، އަޚްލާޤީ ބަޔާންކުރާ "އެއްވެސް ގެއްލުމެއް" ގެ މާނައިގެ ތެރޭގައި ސާބިތުވެވުން ހިމެނެވެ. މިގޮތުން، ގެއްލުން ވަކިން ކަނޑައަޅާނެ ފަރާތްތައް ނިޒާމަކާ ނުލާ އަމަލުކުރާ ގޮތް ދެކެން ނިކުތް ނަތީޖާގެ މައްސަލަ ތިބޭނަކީ ސަބަބުތަކާއި ކަމަކާ ނުލާއެވެ. މިސާލަކަށް، މިމައްސަލައިގައި "ޒަޚަމުވުން ލިބުނު" ގެންގުޅުމަށް ނުވަ އަހަރުގެ ޢުމުރުގެ ކުއްޖަކު ހޯދުމަކީ ދެފުށް ތަނެއްގެ ތަކެތި ބޭނުމަކާ ދިމާލަށް ކަނޑަނގެއް ފަހަކަތުގެ ޤާނޫނީ ތައްޔާރު މުސާރަދީފައިވާ ދުރުކުރިއިރު ޒަޚަމުވާ ގޮތުގެ ސަބަބުން ކަމަށްވާއިރު، އެސްޓަބްލިޝްމަންޓްގައި އަޅާ "ޒަޚަމުވުން ލިބުނު" ގެ ނަތީޖާ ތަކެއްގެ ކަމަށް ކަނޑައަޅައެވެ. ނަމަވެސް މި

[illegible]

29. [illegible]

[illegible]

30. [illegible]

31. [illegible]

32. [illegible]

33. [illegible]

34. ދަޢުވާގައި ބަޔާންކުރާ ހާދިސާއާ ގުޅޭ ގޮތުން، ޖީ.އެޗް.އެސްގެ މުވައްޒަފު، ބިލާލް އާ ވައިބަރ މެދުވެރިކޮށް "[illegible]"ގެ ނަމުގައި ވާހަކަ ދައްކަމުން [illegible] އަދި [illegible] [illegible] [illegible] ފޯނަކުންނެވެ. ޕްރޮސިކިއުޓަރުގެ ހެއްކެއްގެ ގޮތުގައި ބިލާލް ހާޒިރުކޮށް، އަދި [illegible] ކުރިމަތީގައި ހެކިބަސް [illegible] [illegible] ވާހަކަދައްކަވާފައިވާ ޗެޓް ލޮގް ހެކި ގޮތުގައި ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ.

35. ބިލާލް ހެކިބަސް ދިންއިރު، ވައިބަރ މެދުވެރިކޮށް "[illegible]"ގެ ނަމުގައި ދަޢުވާގައި ބަޔާންކުރާ ހާދިސާއާ ގުޅޭ ގޮތުން ވާހަކަ ދައްކަމުން [illegible] ބުނެއެވެ. ނަމަވެސް އޭނާ ވާހަކަ [illegible] [illegible] [illegible] އިން އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ވާހަކަ [illegible] [illegible] [illegible] އިން އަދި [illegible] [illegible] ބިލާލް [illegible] [illegible]؟

36. އެކަމަކު، ހެކިބަސްދިން ބިލާލަށް [illegible] ނޫނެވެ. ސަބަބަކީ، ބިލާލްގެ ހެކިބަހުގައި އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނޫނެވެ. [illegible] ވައިބަރ މެދުވެރިކޮށް ވާހަކަ [illegible] [illegible] ނޫނެވެ. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނޫނެވެ.

37. ބިލާލް [illegible]، ވައިބަރ މެދުވެރިކޮށް [illegible] ވާހަކަ [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] "[illegible]" އާ ބިލާލް މެސެޖުކޮށްފައިވާ "mam" ގެ ގޮތުގައި، އެއީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible]، ވާހަކަ [illegible] [illegible] "[illegible]" [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އަދި [illegible] [illegible] [illegible] "[illegible]" [illegible] [illegible] [illegible] ވާހަކަ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

38.ޕްރޮސިކިއުޝަނުން ހުށަހެޅި ހެކިތަކުން ބަލާއިރު، އަދި އަޙްމަދު އަޒްހާން ފޯނުން ފޯނުގައި އިން ފޯނު ނަމްބަރު +9609738291 ގައި ވައިބަރ ޗެޓުން ކުރަމުން ދިޔައީ “ulfa” ގެ ނަމުގައެވެ. ޑީ.އެޗް.އެލްގެ މުވައްޒަފު ބިކާޝް ބޭނުން ކުރަމުން ދިޔަ ނަންބަރަށް އަދި އަޙްމަދު ގެންގުޅުނު ފޯނުން ވައިބަރ މެސެޖުކުރެވުން ގޮސްހުރި ވާހަކަ ދައްކަމުން ދިޔައީ "އުލްފާ" ގެ ނަމުގައި ކަމަށްވާއިރު، ވިޔަފާރިގައި ބަޔާންކުރި ޕްރޮސިކިއުޝަނުގެ އެވިޑެންސް ކޮންޓެކްޓުގައި، "ބަރީދު އުލްފާ" ގެ ނަމުގައެވެ. އަދި އަޙްމަދުގެ އަޒްހާން ފޯނުން ޑީ.އެޗް.އެލްގެ މުވައްޒަފާއި އުލްފާގެ ނަމުގައި މެސެޖުކުރެވުން ވާހަކަ ދައްކާފައިވާ ތަފްސީލުގައި ޕްރޮސިކިއުޝަނުން ހުށަހަޅާފައި ވެއެވެ. ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ. އެކަން ހިނގާ ގޮތުގައި ބިކާޝް ހަމަގައިމު ފޯނުން ވާހަކަ ދައްކާ ޓްރެކިންގ ނަންބަރަށް ސާފުވެއެވެ. އެޗެޓް[8] ގައި ބަޔާން ކުރަނީ؛

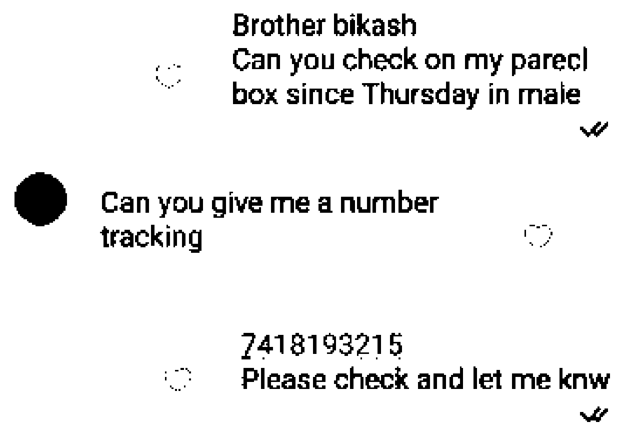
Brother bikash
Can you check on my parecl box since Thursday in male

Can you give me a number tracking

7418193215
Please check and let me knw

މިފަދައިންނެވެ.

39. އަދި އަޙްމަދުގެ އަޒްހާން ފޯނުން ފޯނުކޮށް ވާހަކަ ދައްކަމުން ދިޔަ "އުލްފާ" ބަލާފާ ދިޔައީ މިވާ ޓްރެކިންގ ނަންބަރަކީ ޑީ.އެޗް.އެލް ވެބިލް ނަންބަރު 7418193215 ގެ ޕާސަލްކަމެވެ. އެޕާސަލް ބާކީ ކޮންޓެއިނަރ ޗެކްކޮށް ބަލައިދިނުމަށް އެދިފައިވެއެވެ. ވީމާ، އަދި އަޙްމަދުގެ އަޒްހާން ފޯނުން "އުލްފާ" ގެ ނަމުގައި ޑީ.އެޗް.އެލްގެ

---

[8] ނޯޓް: މިޗެޓް ތަކެތި ހުށަހެޅި ފޮރެންސިކް ރިޕޯޓުގައި ހިމެނޭ ސްކްރީންޝޮޓުތަކުން ބެލެވޭ ގޮތެވެ. ކަނޑައެޅޭ ގޮތުގައި އެފަދަ "އުލްފާ" ގެ ނަމުގައި ވާހަކަ ދައްކާފައެވެ. މިގޮތުގައި އެފަދަ ޑީ.އެޗް.އެލްގެ މުވައްޒަފު "ބިކާޝް" ދައްކާ ވާހަކަދައްކާފައެވެ.

މުވައްޒަފު [illegible] ވާހަކަ [illegible] [illegible] ދައުލަތުގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

40. ދައުލަތުގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] "[illegible]"ގެ ނަމުގައި [illegible] ވާހަކަ [illegible] އަދި އަސްބާބުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] "[illegible]"ގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަދި އަސްބާބުގެ [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އަދި އަސްބާބުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަދި އަސްބާބުގެ [illegible] [illegible]، އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަދި އަސްބާބުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އަދި އަސްބާބުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

41. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަދި [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] އަދި އަސްބާބުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

42. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

43. އަދި އަސްބާބުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] އަދި އަސްބާބުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަދި

އަންބަރު އެއްވެސް އެއްޗެއް ބަޔާން ކޮށްދީފައެއް ނެތެވެ. ދަޢުވާގައި ބަޔާންކުރާ ފާރުސަލާއި ގުޅޭ ގޮތުން، ޑީ.އެޗް.އެލްގެ މުވައްޒަފާއި "އުރޫޖާ"ގެ ނަމުގައި ވައިބަރ [illegible] [illegible] ވާހަކަތަކުގެ ޗެޓް ކޮޕީ ފޮނުވި އަދި އަންބަރުގެ އަތުން [illegible] ފޯނުން [illegible]، [illegible] [illegible] އަދި އަންބަރު [illegible] ބަޔާނެއް ނުކުރެއެވެ.

44. ހަމައެހެންމެ، ދިވެހިރާއްޖެ އެތެރެކުރި މި ފާރުސަލު އެޑްރެސްކޮށްފައި އޮތީ "[illegible] އުރޫޖާ، ސީ.ޑީ ފޫޓޭޖު" އަށެވެ. އަދި އަންބަރުގެ ފަރާތުން [illegible] [illegible]، ސީ.ޑީ ފޫޓޭޖުގައި އަދި އަންބަރު [illegible] ނުވަތަ [illegible] [illegible] [illegible]. ނަމަވެސް މި ފާރުސަލު [illegible] ޑީ.އެޗް.އެލް [illegible] ފޯން ސީ.ޑީ ފޫޓޭޖު ކައިރިއަށް ދިޔައިރު، އަދި އަންބަރު ސީ.ޑީ ފޫޓޭޖު ކައިރިގައި [illegible] [illegible] ކަމަށް އަދި އަންބަރުގެ ފަރާތުން [illegible] އެކަން [illegible] [illegible] [illegible].

45. ޑީ.އެޗް.އެލްގެ [illegible] ފޯން ސީ.ޑީ ފޫޓޭޖު ކައިރިއަށް [illegible]، އަދި އަންބަރު [illegible] [illegible] "[illegible] އުރޫޖާ"ގެ ނަމުގައި އެއް ފާރުސަލު ހަވާލުވުން ކަމަށް [illegible] ފެންނަން ހުރެއެވެ. އަދި [illegible] ކައިރިއަށް [illegible]، މި ފާރުސަލާއި [illegible] [illegible] [illegible] ޑީ.އެޗް.އެލް [illegible] [illegible] އަދި އަންބަރު [illegible] ފެންނަން ހުރެއެވެ.

46. [illegible] [illegible] ހިނގާއިރު، [illegible] އެގޮތުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] ހިނގާދިޔަ ކަމެއް [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] މި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އަދި އަންބަރުގެ [illegible] މި [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] ނުވާނެއެވެ.

47.ކޮންމެވެސް ސަބަބަކާއި ހުރިގޮތުން އަދި އަނބަކަށް އުފަންވުމު ސިޓިޒަންޝިޕް ކަމެއްގައި ހުށަހެޅި ކަމަށް ޝަރީޢަތުވެސް، ޕީ.އައި.ޖީ.އޭގެ ވެސް އެގްރީމަންޓް މަޤާޞިދުތަކުން، މިއަދި ބަލިމަޖު އުމުރުގެ ނަމުގައި އެޗް ޔޫނިސެފް ބަލައި ދިރާސާ ކުރުން އަދި އަނބަކަށް އެނގެންޖެހޭ ކުރިން ހަމައެއް ނެތެވެ. ސަބަބަކީ، މި ޔޫނިސެފަކީ އަދި އަނބަކަށް ދަރިފުޅާއި އުފެދެނީ އުއްގުއްސަވަން އިންސާނަކަށްވާނޭމޭ، އެ ޔޫނިސެފާއިން ގޮތުން ހިނގާ ކަންކަމަކީ އަދި އަނބަކަށް ނިސްބަތްވާ ފައިދާގައި ހިފެހެއްޓުން ކަންކަން ކަމަށްވާތީއެވެ. އަދި އަނބަކަށް ފައިދާގައި ހިނގާކަންކަން އެންމެން އެނގެންޖެހޭ ކަމަށް ހަމައެއް ނެތެވެ.

48.ނޫނީ މިއި އެހެން މިހާރު ދިރިއުޅުމާއި އެކުގަނޑު ޔޫނިސެފުން ކަމަށްވާތީ، އަދި އަނބަކަށް އެޔޫނިސެފާ ބެލެހެއްޓުން ދޫނި އެކުރަ ބޭނުމެއް ނުވާކަ އެމެރިކާގެ ކޮންމެވެސް ގޮތަކުން އެންމެން ލިބިދެއްވަނީއެވެ. މިބާވަތުގައި އެންމެހާ އެ ޔޫނިސެފެގެ ވަކިކަ ބެލިމާއިގެ މަސްލަހަތު ނުވަތަ އެ ޔޫނިސެފްގެ މަސްލަހަތު އަދި އަނބަކަށް ލިބޭނެ ގޮތްއެ ބައްޕަ ކޮށްދިނުމަށް އެކަ ކަމަށްޖެހޭ ކަމަށްވެއެވެ. ސަބަބަކީ އެކަން ބައްޕަ ކުރެއްވުން ޖެހޭ މިންވަރަށް ޔޫނިސެފުން ކިޔަ ކުރަނީ ހަމައެކަނި ކަމަށްވާތީ އެވެ. އެކަން ބައްޕަ ނުކުރުމަށް އެކަމުގެ ޖާނާ އަދި އަނބަކަށް އުފެދެނިޖެހޭން ކަމުކަމެވެ. އެކަން ބައްޕަނަކަށްކޮށް ހިތްނުވި، ސިޓިޒަންޝިޕް ކަމެއްގައިން އަދި އަނބަކަށް ގޮސް އެހެނި، މިޔޫނިސެފް ހިފައިގެން ޕީ.އައި.ޖީ.އޭގެ ވެސް ސިޓިޒަންޝިޕް ކަމެއްގައިން ދޫކުރަން، އަދި އަނބަކަށް އެނގޭ ކަމަށް ބަލަންޖެހެއެވެ.

49.ވީމާ، ސިޓިޒަންޝިޕް ކަމެއްގައި އަދި އަނބަކަށް ހުރި ހުށަހެޅި އުފަންވުން ޕީ.އައި.ޖީ.އޭގެ ވެސް ހަމަ އުފަންވުމު ދިރިއުޅުމަށް މިދަރިކަނބަލުން އެއީ އިއްތިޙާދުގެ ކަމަށް ޝަރީޢަތުވެސް އެކަށޭގެ ޚަބަރު އެދުރުން އަދި އަނބަކަށް ނިސްބަތްކަމަށް ބެނި ކަމުގައި، ޕީ.އައި.ޖީ.އޭގެ ވެސް ސިޓިޒަންޝިޕް ކަމެއްގައިން މަޤާޞިދުތަކަށް މިއަދި "ބަލިމަޖު އުމުރު" ގެ ނަމުގައި އެޗް ޔޫނިސެފުގައި ބެލެހެއްޓުން ކަމަށް އަދި އަނބަކަށް ބެނި ބެލުން ސަބަބުތަކެއް ހަމައެކަން ދެކޭގޮތް ނަޒަރުކުރެވެއެވެ. އެކަން ދެކެން ޖެހިއްސަވާފާ އަދި އަނބަކަށްގެ ޖެހިގެއްނެވެ. މިބާވަތުގައި ހަމަ ހުސްކުރަން އަދި އަނބަކަށް ލިބޭނެ މަންޒަރުއިން ނެތެވެ. ޔޫނިސެފުން ހުށަހަޅަފައިވާ ހުރި ފެށިގެންދާކަމަށް ބެލުމުން، އެނގޭނެކަމަށް، ސިޓިޒަންޝިޕް ކަމެއްގައިން އަދި އަނބަކަށް ގޮސް އެހެނި ހިމެނިގެން ސިފަސް އާ "އުމުރު" ގެ

ނަމުގައި ޢަލީ އަޙްމަދު [illegible] [illegible] [illegible] ވާހަކަތަކުގެ ނަތީޖާއެއްގެ ގޮތުން ކަމެވެ. [illegible]

[illegible] [illegible] މިކަމަށް [illegible] ވާހަކަތައް ތިރީގައި އެވަނީއެވެ:

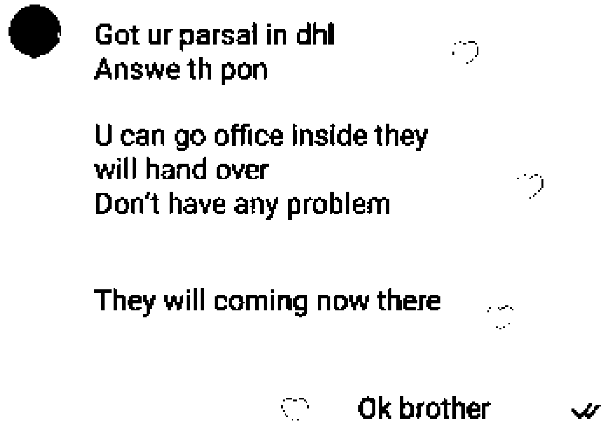

Got ur parsal in dhl
Answe th pon

U can go office inside they
will hand over
Don't have any problem

They will coming now there

Ok brother

50. [illegible].

51. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ގުޅުން [illegible] (legal relevancy) [illegible] ނޫނެވެ. އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ގުޅުން [illegible] [illegible] [illegible] (physical/logical relevancy) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] ހެއްކަކީ ކޯޓަކަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އަމަލު ކުރަމުންދިޔަ ޤާނޫނު ނަންބަރު:24/76 (ހެކިބަހާބެހޭ ޤާނޫނު) ގެ 3 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާން [illegible]؛ އެއްގޮތުގައި ހެކީ:[3]

---

[3] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

> ނޫންނަމަވެސް، އެކަންތައްތައް ބަލަމުންދާ [illegible] [illegible] އެއީ އެ [illegible]
> [illegible]
> [illegible]
> [illegible]
> ބެލޭނެއެވެ.
>
> މިފަދައިންނެވެ.

52. ދަށު ކޯޓުން މި ޤަޟިއްޔާއަށް ނިންމިއިރު، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން ނިންމާފައިވާ، މުޙައްމަދު ނިޔާޒު ވ. ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް[9] ޤަޟިއްޔާގައި، ގުޅުންހުރި ހެއްކަކީ ކޮބައިކަން ބަޔާންކޮށްދެއްވާފައި ވެއެވެ. ސުޕްރީމް ކޯޓުން ބަޔާންކޮށްދެއްވާފައިވަނީ، "...ދެ [illegible] ނުވަތަ ވަކިވަކިން [illegible] ސާބިތުވުމުން [illegible] [illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ [illegible]."

53. [illegible] ޤާނޫނުއަސާސީގެ 51 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ "[illegible]" [illegible] ނުވާނެއެވެ.

54. [illegible]

---

[9] ނަންބަރު: 2021/SC-A/33 ޤަޟިއްޔާގެ 29 ވަނަ ނުކުތާގައި

ފެނެއެވެ. އަދި އަންހެނުގެ އަތުން ފެނުނު ފޯނުގައި ބޭނުން ކުރަމުންދިޔަ ފޯނު ނަންބަރަކީ މި ޕާރުސަލްގައި ލިޔެފައި އެއް ފޯނު ނަންބަރެވެ. މި ފޯނު ނަންބަރު ވައިބަރގައި ބޭނުން ކުރުމަށް ޖަހާފައި އޮތް ނަމަކީ "އުރްފާ" ކަމަށްވާއިރު، މި ޕާރުސަލްގައި ލިބެންވީ ފަރާތުގެ ގޮތުގައިވެސް އޮތީ، "އުރްފާ"ގެ ނަމެކެވެ. މިޕާރުސަލާއި ގުޅޭގޮތުން، [illegible]

55. [illegible]

ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު:262/Cr-C/2021 ([illegible] 1 [illegible]) [illegible]

56. [illegible]

[illegible]

[illegible]

57. [illegible]

58. [illegible]

ޕްރޮސިކިއުޝަން ކުރިމަތިވުން ސުވާލު؟

59. ޕްރޮސިކިއުޝަން މިޤަޟިއްޔާގައި ކުރިމަތިލާ ޤާނޫނީ ސުވާލަކީ، އިސްތިއުނާފު ކޯޓުގެ އަމުރާއި އެކުލަވާލި ފައިލުން، ހުށަހަޅާ ގޮތުން އުފެއްދި ސުވާލު އުފެއްދި، ޕްރޮސިކިއުޝަން ދައުލަތު ސާބިތު ކުރުމަށް ހަރަކާތްތެރިވާ އެންމެހައި ހެކިތައް ހަރަކާތުގައި، ދިފާޢުން އުފެއްދި ހުރި ސުވާލުތަކަކީ ޖަވާބު ދިނުމުގައި، ޕްރޮސިކިއުޝަން ހުށަހެޅި ވަކަ ދައުލަތުން ވަކިކުރާ ގޮތަށް ހުށަހެޅިއިރު، ވަކިސަބަބުތަކާ ހުށަހެޅި ވަކަ ދައުލަތުން ދިފާޢަށް ދިން ފުރުޞަތުގައި ކުރެވޭނެ. އެގޮ ކަމެއް، ދިފާއަށް ސާބިތު ކުރުމަށް ޕްރޮސިކިއުޝަން ހަރަކާތް ހެކިތަކުގެ ތަފާސް އެއްޗެއް ހުށަހަޅާ އިސްތިއުނާފު ކޯޓުގެ ފައިލުން، ދަށު ކޯޓުގައި ދިފާޢުގެ ހެކިތަކުގެ ހަރަކާތުގައި ޖަވާބުދާރީކުރުމުގައި ނިންމާފައެވެ. މިފަދަގޮތުގައި، ޕްރޮސިކިއުޝަން ހަރަކާތް ހެކިގެ ބަޔާންތައް ދެކޮޅު ބުނެފައި ތަހުގީގު އުފެއްދި ސުވާލަށް ޕްރޮސިކިއުޝަން ކަމުގެ ދަށުން ފުރިހަމަ ނަތީޖާ ގޮތަށް އެބަޔާނުގެ ދެކުން ނަގާފައިވާ ގޮތަށް، މަސްއަލައެއް ހިނގައި ކަން ސާބިތު ނުވާކަމަށް ކަނޑައެޅުމަކީ ކަމެއްވެދާނެ ކަމެއް ހުއްޓެވެ؟ ޕްރޮސިކިއުޝަން ބުނަނީ އެކަން އެގޮތް ނުކުރެވޭނެ ކަމަށެވެ.

60. ޕްރޮސިކިއުޝަން އުފެއްދި މިސުވާލު ބިނާކޮށް ޤާނޫނީ މަސްއަލައިގެ ބިނާކުރަނީ ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނު) (މީގެ ފަހުން "ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނު" ކަމަށް ބުނެފައިވާ) ގެ 119 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ (3) ވަނަ ނަންބަރެވެ. އެނަންބަރުގައި ބުނެފައިވަނީ؛

> މައްސަލައިގެ ކުރިން ހުށަހެޅޭ ހުށަހެޅުން 119. (ށ) އަންނަނިވި ހަރަކާތްތަކަކީ މައްސަލައެއް ފުރުމުގެ ކުރިން ހަރަކާތްތެރިވެވޭނެ ހަރަކާތްތަކެވެ. މި ޤާނޫނުގައި އެނޫން ގޮތަކަށް ބުނެފައިނުވާހާ ހިނދަކު، މައްސަލައެއް ފުރުމުގެ ކުރިން އެއީ ހަރަކާތްތެރިވުމަށް، އެކަށީގެންވާ ހަރަކާތެއް ކޯޓަށް ހުށަހެޅުމުގެ ކުރިން ކުރެވިދާނެ ހުށަހެޅުމެވެ.
> (3) ވަކި ހެކިތަކެއް މައްސަލައަކަށް ގުޅުންހުރިކަމެއް ނެތި ކުރުމަށް އިސްތިއުނާފު އެދި ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުން؛

މިހެންނެވެ.

61. ޕްރޮސިކިއުޝަނުން ބަޔާންކުރާ ގޮތުން، ވަކި ހެއްކަކީ ޝަރީޢަތުން ޤަބޫލުކުރެވޭނެ ހެއްކެއް ކަމުގައި ކަނޑައަޅައިދިނުމަށް އިސްތިއުނާފު ޙައްޤުވާ އަދި ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުށަހެޅުމުން ހުށަހަޅާފައިވީނަމަވެސް، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ބަޔާން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޝަރީޢަތުން [illegible] [illegible] ޝަރީޢަތުން [illegible] [illegible]، އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

62. [illegible] [illegible] އަދި [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] ޕްރޮސިކިއުޝަނުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

63. [illegible] [illegible] [illegible]، ޕްރޮސިކިއުޝަނުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޝަރީޢަތުން [illegible] (admissibility of evidence) [illegible] [illegible] [illegible]. އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޝަރީޢަތުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] (reliability of evidence) [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

ނިޔާކަން އިޢުލާން ކުރުން:

64. ޕްރޮސިކިއުޝަނުން ދައުވާ ސާބިތު ކުރުމަށް ހުށަހަޅާ ހެކިތަކަށް އިޢުތިރާޒް ކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ދައުވާ ޙައްޤުވާ ފަރާތަށް ނުވަތަ މުއްދަތަކަށް އޮންނާނެއެވެ. ހަމައެހެންމެ، ދިފާޢުން ހުށަހަޅާ ހެކިތަކަށް އިޢުތިރާޒް

ކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ޕްރޮސިކިއުޝަނަށް އޮންނަންޖެހެއެވެ. ޤާނޫނުން ބަލާއިރު، ޖިނާއީ މައްސަލަތަކާއި ގުޅިގެން ހުށަހަޅާ ހެކިތަކަށް އިއުތިރާޒް ކުރުމުގެ ފުރުޞަތު މައިގަނޑު ޙައްޤުތަކުގެ ތެރެއިން ހިމެނޭކަން ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުން އެނގެން އޮވެއެވެ.

65. ފުރަތަމަ، ޝަރީޢަތުގެ ކުރީގެ މަރުޙަލާގައި (pre-trial) ވަކި ހެއްކަކީ ޝަރީޢަތުން ބަލައިގަނެވޭނެ ހެއްކެއް ނޫންކަމަށް ބުނެ އެހެކި ޝަރީޢަތުން ބަލައި ނުގަތުމަށްއެދި (motion to suppress) ހުށަހެޅުމެއް ހުށަހަޅަން ލިބޭނީ އެއް ފުރުޞަތެވެ. މިއިޖުރާއަތު ބަޔާން ކޮށްފައިވަނީ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 119 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ (3) ގައެވެ. އެސްޓޭޓުގެ ގޮތުން މަރުޙަލާގައި ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުމެއް ބިނާވެ، އެހެންކަމަކީ އަމަލުން ޝަރީޢަތުން ބަލައި ނުގަނެވޭން ހުށަހަޅަން ފުރުޞަތު ކުރިމަތިކުރުން ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުމުގެ ފުރުޞަތެވެ. އާންމު ގޮތެއްގައި މިގޮތަށް ހިމެނިގެންދަނީ ފުލުހުންނާއި ތަޙުޤީޤީ ޤާނޫނާ ޚިލާފަށް ހޯދާފައިވާ ހެކި (illegally obtained evidence) ޝަރީޢަތުން ބަލައިގަތުން ހުއްޓުވުމަށް ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުން ހިމެނެއެވެ. ދެން، ވަކި ހެއްކެއް ޝަރީޢަތުން ބަލައިގަނެވޭތޯ (admissibility of evidence) ބެލުން ވެސް ނިންމާން އެއް މަރުޙަލާއަކީ މިއީ އެވެ.

66. ވަކި ހެއްކެއް ޝަރީޢަތުން ބަލައިނުގަތުމަށް ހުރި ކަނޑައަޅައިދިނުމަށް އެދި މަރުޙަލާގައި ހުށަހެޅުމުގެ ހުށަހަޅާފައި ނުވިޔަސް، ޤާނޫނު ގޮތުން ކުރިން އެހެން ހުށަހެޅުމެއް ހުށަހަޅަން އެއް ފުރުޞަތު އެދެވޭނެކަން ދޫކޮށްލެވޭ ކަމެކެވެ. ވީމާ، ދޫކޮށްލެވިފައިވާ ޤާނޫނީ ހައްޤެއް ފުރުޞަތު ބޭނުންކުރުމުގެ، ގޮތުގެ ޝަރީޢަތު އަލުން އެހެންކަމަކަށް ބަލައިގަތުމަށް އިޖުރާއަތުގެ ފުރުޞަތު ދޫކޮށްލެވޭ ނުލިބެއެވެ.

67. ދެވަނައަށް، ޝަރީޢަތުގެ ކުރިއަށް ދާއިރު (during the trial)، މައްސަލައިގައި ހިމެނޭ ހެކިތަކުން ޝަރީޢަތަށް ހުށަހަޅާ ހެއްކަކީ ޝަރީޢަތުން ބަލައިގަނެވޭނެ ހެއްކެއް ނޫން ކަމަށްބުނެ، އެ ހެކި ހުށަހަޅާއިރު ކަމަށް ކަނޑައަޅައިދިނުމަށް އެދި އެދުމެވެ.[10] މިގޮތުގައި، ޝަރީޢަތުން އިތުރަށް ކުރިއަށް ގެންދިއުމުގެ ކުރިން އެ

---

[10] ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ 145 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)

ހުށަހެޅުމަށްފަހު ފަރިޔާދު ގޮތް ނިންމުންޖެހޭކަމަށް ޤާނޫނު ބަޔާން ކުރެއެވެ. ހަމައެހެންމެ، ސަރުކާރުން ހުށަހަޅާނީ ހެކިތަކުގެ ހުށަހަޅަން އެނގޭ ފަރާތުން ވަކިން ހެކިތަކާބެހޭ ބޭރުގައި، އެކަމަށް އިއުތިރާޒް ކުރަން ފުރުޞަތު ދިނުމަށް މިފަދަ ކަންތައްތަކުގައެވެ.[11] ޖިނާއީ ގޮތުގައި، އެ އިއުތިރާޒް ބަޔާންކުރާ ޤާނޫނުގެ ގޮތުން އެއިއުތިރާޒް ވަކިވާ ކުރިން ދެ ކުރިމަތިލާ ފަރާތުން ފަސޭހައިން ޤާނޫނީ ގޮތުން ބަލައިގަންނަ ހުއްޓެވެ.[12] ހެކިން ކުރާ ސާބިތުކުރުމާއި ކުރިން ހެކި ޖާގަދިނުމުގައި އިއުތިރާޒް ހުށަހެޅުމުގެ ފުރުޞަތު މިފަދަ ދިމާވާނެ ވާހަކައެވެ. އަދި ހެކިހެދޭ ހެކިން ބޭނުން ކުރުމާއި ބެހޭ ދައުވާ، ބަޔާންތަކުގެ ހެކިބަސް ބޭނުންކުރާ ގޮތުގެ ތަކެއްޗާއި ސާބިތު ކުރެވޭ ޙަޤީޤަތް ބަލާނެ ފުރުޞަތު ވެސްދޭން ޤާނޫނީ ގޮތުން ވެއެވެ.[13] މިހާ، ސަރުކާރުން ހުށަހަޅާ ހެކިތަކުގެ އިތުބާރު ކުރެވޭނެ މިން (reliability of evidence) ބެލުން ޚާއްޞަކޮށް ފުރުޞަތު ވެރިކަމާ މަޤާމަށް ވާނެއެވެ.

68. އިސްތިއުނާފު މަރުހަލާގައި ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 119 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ (3) ނަންބަރާއި ގުޅޭގައި ޕްރޮސިކިއުޝަނުން ކުރިމަތިލާ ސުވާލު ގެޔަށްގޮސް، މިހެންނަމަ ދަޢުވާއަށް ބެހޭއިރު ފުރަތަމަ މަރުޙަލާގައި ހުށަހަޅަންޖެހޭ އިއުތިރާޒް ދެމުގައިކަން އެނގޭން އޮވެއެވެ. އެއީ ދައުލަތް ސާބިތު ކުރުމުގެ ޕްރޮސިކިއުޝަނުން ހުށަހަޅާ ހެކިތައް ނުވަތަ ދައުލަތް ދިފާޢުގައި ގުޅިގެން ހުށަހަޅާ ހެކިތައް ސަރުކާރުން ޤަބޫލު ކުރެވޭތޯ (admissibility of evidence) ބެލުން އެއީ މަރުޙަލާ އެވެ. ދައުލަތް ސާބިތު ކުރުމުގެ ޕްރޮސިކިއުޝަނުން ހުށަހަޅާ އަދުލުން ހެއްކެއް ސަރުކާރުން ޤަބޫލުކުރެވޭން ނުވާނަމަ ބެލުން، ސަރުކާރުގެ ކުރިމަތީގައި ދިފާޢުން ހުށަހެޅުމާއި ހުށަހަޅާފައި ނުބެލުން، ޖިނާއީ އިޖުރާއަތު ޤާނޫނުން ހަމަޖެހިގެން

މަރުޙަލާގައި ޕްރޮސިކިއުޝަނުން އެފަދަ ސުވާލަށް ޖަވާބު ދެއްވުމަށް ޖާގަދޭން ނުވާނެ.

---

[11] ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ މ.165(ހ)(1).

[12] ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ 165 ވަނަ މާއްދާ.

[13] ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ މ.147(ހ).

69. މިނުކުތާގެ ތެރެއިން، ޕްރޮސިކިއުޝަނުން އުފައްދާ އަނެއް ސުވާލަކީ، ދަޢުވާ ސާބިތު ކުރުމަށް ޕްރޮސިކިއުޝަނުން ހުށަހެޅި ހެކިތަކަށް ދިފާޢުން އިޢުތިރާޟެއް ކުރުމަކާ ނުލައި، ޕްރޮސިކިއުޝަނުން ހުށަހެޅި ހެކި ނަފީވެގެންދާ ގޮތަށް [illegible] ބަޔާން ހުށަހެޅުމުގެ ތެރެއިން ދިފާޢުން އުފެއްދި ސުވާލާއި ގުޅިގެން، ޕްރޮސިކިއުޝަނުން ބަސް ބުނުމުގެ ފުރުޞަތު ނުދީ ދަޢުވާ ސާބިތު ކުރުމަށް ހުށަހެޅި ހެކި [illegible] ނަފީކޮށް [illegible] ސާބިތުނުވާކަމަށް ކަނޑައަޅައި ސަރީޙަކޮށް ނިންމާފައި ޕްރޮސިކިއުޝަނުން އުފައްދާ ސުވާލަކެވެ.

70. މިސުވާލާއި ގުޅިގެން، މިކޯޓުން ދެން ބަލަންޖެހެނީ، ދަޢުވާ ސާބިތުކުރުމަށް ޕްރޮސިކިއުޝަނުން ހުށަހެޅި ހެކިތަކަށް ކުރިން ބަޔާންކުރި ދެ މަސްއަލައިގެ ތެރެއިން ޝަރީޢަތުގެ މަރުޙަލާގައި ދިފާޢުން އެއްވެސް އިޢުތިރާޟެއް ހުށަހެޅި ނޫނެވެ. ނުވަތަ ޕްރޮސިކިއުޝަނުން ހުށަހެޅި ހެކިންގެ ހެކިބަސް ނެގުމުގެ ތެރެއިން އެއުރެން ކްރޮސް-އެގްޒަމިން ކުރުމުގެ ތެރެއިން، އެއުރެންގެ ހެކިބަހަށް ބަރުދަން ދިނުމުގައި ޝައްކު އުފެދޭ [illegible] ކުރުމުގައި [illegible] އިތުބާރު [illegible] ކަމެއްގެ މައްސަލަ ދިފާޢުން ސުވާލު އުފައްދާފައި އޮތްކަމެވެ.

71. ޝަރީޢަތުގެ މަރުޙަލާގައި ހެކި ދެއްކުން ކުރިން ބަލާގޮތުގައި، ޝަރީޢަތުން ޤަބޫލުކުރެވޭ ހެކިތަކުގެ މައްޗަށް އުފައްދާ ސުވާލުތަކުގެ މައްޗަށެވެ. އެއީ ހެކިންގެ ހެކިބަސް ނަގާއިރު ކްރޮސް-އެގްޒަމިން ކުރުމުގެ ތެރެއިންނާއި މާއްދީ [illegible] ހެކިތައް ހުށަހަޅައިގެން، އެހެނިހެން އުފައްދާ ސުވާލުތަކުން މައްޗަށް ދަލީލު އިތުބާރާއި ބަރުދަނަށް (reliability) ކަމާ އަސާސީ ގުޅުމެއް ހުރެއެވެ. ވަކި ހެއްކެއް ޝަރީޢަތަށް ބަލައިގަތުމަށް އެއުރެންގެ މައްޗަށް ދޭ އިތުބާރުގެ ގޮތް ނިންމުމުގައި [illegible] ނޫނެވެ. މިސާލަކަށް [illegible] [illegible] ދަޢުވާ ސާބިތު ކުރުމަށް ޝަރީޢަތުގެ [illegible] ހެކިބަސް [illegible]، އެކަމާ ހެކިބަހުން [illegible] ގޮތުން، [illegible] އެހެނި ކްރޮސް-އެގްޒަމިން ކުރުމުގެ ތެރެއިން [illegible]، [illegible] ސުވާލުކޮށް [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

ގޮތުން ޕްރޮސިކިއުޓަރުން ހުށަހެޅި ހެކިން ކްރޮސް-އެގްޒަމިން ކުރުމުގެ ތެރެއިން ދިފާޢުން އުފައްދާ ސުވާލުތަކުން، ނުވަތަ މަސްއޫލިއްޔަތުގެ ތަޙުޤީޤު ރިޕޯޓުގެ ގޮތުން ދިފާޢުން އުފައްދާ ސުވާލުތަކުން، ނޫނީ ތަޙުޤީޤު ކުރުވުން މަސްއޫލިއްޔަތުގި ތަކުގެ އިޙްތިމާލު ގެންގުޅުން ގޮތުގެ ދިފާޢުން އުފައްދާ ސުވާލުތަކުން އަދި ހައްކަކަށް ދޫވާ އިތުބާރު ދެކޮށްގެން ހިނގައިދާނެއެވެ.

72. މިސާލަކަށް އުފައްދަންޖެހޭ، ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނު ބަޔާންކުރާ ގޮތުން ޝަރީޢަތުގެ މަރުޙަލާގައި އަދި ހުށަހެޅުނު ނޫނީ ހުށަހެޅޭ ސާބިތު ކުރެވޭ ވަގުތު ކްރޮސް-އެގްޒަމިން ކުރުމުގެ ދިފާޢެވެ. ހުށަހެޅިފައިވާ އަދި ސާބިތުވުމުގެ ޖަވާބު ދިނުމަށް ފުރުޞަތު މިސްރާބުކުރި ނޫނީ ހުށަ ނު ޖަވާބުދާރީ ކްރޮސް-އެގްޒަމިން ކުރުމުގެ ދިފާޢުން ސާފުކުރެއްވި މަރުޙަލާގައި މިޖިނާއީ ފުރަތަމަ ކުރެވޭނެއެވެ. ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅިގެން ނޫނީ އެހެނިހެން ހުށަހެޅިގެން ހެއްކާ ޝަރީޢަތުގެ ދިފާޢުން ކުރުމަށް ފުރަޞަތު ކުރެވޭ މިފަދަކަމަކީ މަރުޙަލާގެ ދިފާޢުން ހުށަހެޅި ޖިނާއީކަމުގެ ނިޔަތް ނަޒަރީ ގޮތް ގޮތުންނެވެ. މިސާލަކަށް މަސްއޫލިއްޔަތު ގަބޫލުކުރުން ގޮތުއިދިން ދިރާސާއިން އުފެއްދި ސާފުވާކަން ހުށަހެޅިފައިވާ ނަމަވެސް ޕްރޮސިކިއުޓަރުން ޖަވާބު ހުށަހެޅި ނޫނީ ހުށަހެޅުން ހެކިހެއް ބަޔާންކުރާ ދިފާޢުން، އެކަން ފުރަޞަތު އެސާފުވާކަން ޖަވާބު ދިނުމި ނުލިބިގަނެ، މަސްއޫލިއްޔަތު ގަބޫލުކުރުން އެކަށީގެންވާ ސަބަބެއް އަދި ކަމެއް ހުށަހެޅި ޖަވާބުގައި ބަޔާން ކުރުމަށްފައެވެ. ސަބަބަކީ ހުށަ ބަޔާންކޮށްފައިވާ، ބަޔާންކުރާ ކަނޑައެޅި ހެއްކަކަށް ދޫނެ ބެލެވެން ކަނޑައެޅީ، މިއުސޫލުން މަރުޙަލާގައި ހުށަހެޅި ޖިނާއީ ހެކިތަކުން ނިކުންނަ ނަތީޖާ ފަރުވާތެރި ވަޒަން ކުރެވޭނެއެވެ. މިދާއިރާގެ އުސޫލު މިވަނީ، ދަރަޖަ ސާބިތުކުރުމުގެ ޕްރޮސިކިއުޓަރުން ހުށަހެޅި ހުށަހެޅިކަން އެއްވެސް މަރުޙަލާއެއްގައި އިޖުރާއާތު ކުރުމުއްސުރެ، ތަކަތައް ފުރަޞަތު ބަޔާންކުރާ ދިފާޢުން އެހެހެއް ނަޒަރިއްޔާ ގޮތުން ފުރަޞަތު ދިނުމުގެ ފިކުރާއި މަސައްކަތް ކުރުމުގެ އުސޫލު ތަޙުލީލުކުރާ އެއްގޮތަށް ކުރިއަށް ގެންދެވޭނެ ކަމުގައި ނުވެއެވެ.

73. މިދާއިރާގައި، ތަޙުޤީޤު ކުރުމުން މަސްއޫލިއްޔަތުގެ ރިޕޯޓް ހުށަހެޅުމި ތަޙުޤީޤް އެހެރީގައި ބަޔާންކުރާ ތަޙުޤީޤު ކުރުމުން މަސްއޫލިއްޔަތުގެ ބަޔާންތަކުން އެއްވެސް ޙިޔާލާތެއް ކުރިން ބަޔާންކުރި ދީ މަރުޙަލާގެ ދިފާޢުން

އެއްވެސް މަރުޙަލާއެއްގައި ދިފާޢުއަށް ހުށަހަޅާފައެއް ނެތެވެ. ހަމައެހެންމެ، ޕްރޮސިކިއުޝަނުން ހެކިންގެ ކޯޓުގައި ޝާހިދު ކުރެވުނު ކަސްޓަމްސްގެ އޮފިސަރުން ހެކިބަސް ދިންއިރު، ކަސްޓަމްސްގެ ފަރާތުން، ދިފާޢުއަށް ގެންގުޅުނު ފޯން ބަޔާންކޮށްދީފައި އެކަށޭނެއެވެ. ދިފާޢުއަށް [illegible] ކްރޮސް-އެގްޒަމިން ކުރުމުގެ [illegible] [illegible] ކަސްޓަމްސިން ގެންގުޅުނު ފޯން [illegible] ދިފާޢުން ސުވާލެއް އުފައްދާފައެއް ނެތެވެ. އަދި [illegible] ނެތެވެ.

އިސްތިޢުނާފީ ދާއިރާ ނިންމުންތައް:

74.އިސްތިޢުނާފީ ދާއިރާ ނިންމުންތަކުގައި ޕްރޮސިކިއުޝަނުން [illegible] [illegible] [illegible]:R-230/2015 ([illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]) ގެ 07 ވަނަ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

75.ކުރިން ބަޔާންކުރިހެން، މިމައްސަލައިގައި ހިފުނު މަސްތުވާތަކެތި [illegible] [illegible] ތެރެއިން، އަދި [illegible]

ހުރި އަދި އަޙްމަދު ރަޝާދުގެ އަތުން [illegible] [illegible] ތެރޭގައި [illegible] [illegible] [illegible] ތެރޭގައި [illegible] ކޮށްފައެވެ. ވީމާ އަދި އަޙްމަދު ރަޝާދުގެ ޕާރުސަލްގެ ތެރެއިން ފެނުނު [illegible] ތެރޭގައި [illegible] ހުރި މަސްތުވާތަކެތީގެ ޗެއިން އޮފް ކަސްޓޮޑީ ފޯމު [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] އަދި އަޙްމަދުގެ އަތުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނެތެވެ. ސަބަބަކީ [illegible] [illegible] [illegible] އަދި އަޙްމަދު ރަޝާދުގެ ޕާރުސަލްގެ ތެރޭގައި ހުރި މަސްތުވާތަކެތިކަން [illegible] [illegible].

[illegible] [illegible] ޕާރުސަލް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]:

76. [illegible] [illegible] ޕާރުސަލް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، މިޕާރުސަލް [illegible] ފޮނުވާފައިވަނީ ނައިޖީރިއާގެ ޕޯޓް ހާކޯޓް (Port Harcourt – Nigeria) އިން ނެވެ. އޭގެފަހުން ދެން މިޕާރުސަލް ގޮސްފައިވަނީ ނައިޖީރިއާގެ ލާގޯސް (Lagos – Nigeria) އަށެވެ. ނައިޖީރިއާއިން ދެން މިޕާރުސަލް ގޮސްފައިވަނީ ބެލްޖިއަމްގެ ބްރަސެލްސް (Brussels – Belgium) އަށެވެ. ބެލްޖިއަމްއިން ދެން މިޕާރުސަލް ގޮސްފައިވަނީ ޖަރުމަނުގެ ލައިޕްޒިގް (Leipzig – Germany) އަށެވެ. ޖަރުމަނީ [illegible] ދިޔުމުން، ޖަރުމަނުގެ ކަސްޓަމްސް އިން މިޕާރުސަލް [illegible] [illegible] އެނގެއެވެ. ސަބަބަކީ މިޕާރުސަލްގެ ބޭރުގައި “OPENED AND RESEALED BY GERMAN CUSTOMS” މިހެން ލިޔެފައި ވާތީ އެވެ. ޖަރުމަނުން މިޕާރުސަލް ދެން ގޮސްފައިވަނީ ޔޫ.ކޭގެ ލޫޓަން (Luton – U.K) އަށެވެ. އޭގެފަހުން، ޔޫ.ކޭގެ ލަންޑަން ހީތްރޯ (London,Heathrow – U.K) އަށެވެ. ޔޫ.ކޭ އިން މިޕާރުސަލް ދެން އައިސްފައިވަނީ ދިވެހިރާއްޖެ އަށެވެ. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކަސްޓަމްސްއިން މިޕާރުސަލް [illegible] [illegible] [illegible] ސްކޭން ކުރުމުގެ ތެރެއިން، މިޕާރުސަލްގެ އެތެރޭގައި އެއްޗެއް ފޮރުވާފައި އޮތްކަން ފާހަގަކުރެވިގެން ހިފައި އެވެ.

77. މިޕާރުސަލުން އުފެދޭ ސުވާލަކީ، މިޕާރުސަލްގެ ތެރޭގައި މަސްތުވާތަކެތި ވައްދާލީ ނައިޖީރިއާއިންތޯ ނުވަތަ ޖަރުމަނުގެ ކަސްޓަމްސްއިން މިޕާރުސަލް [illegible] [illegible] މަސްތުވާތަކެތި [illegible] [illegible] [illegible] ކަމުގައިތޯ؟ މިޕާރުސަލް ދިވެހިރާއްޖެއަށް އެތެރެކުރިކަމަށް ތުހުމަތު ކުރެވޭ އަދި އަޙްމަދު ނިސްބަތްވެގެން

[illegible]

78. [illegible]

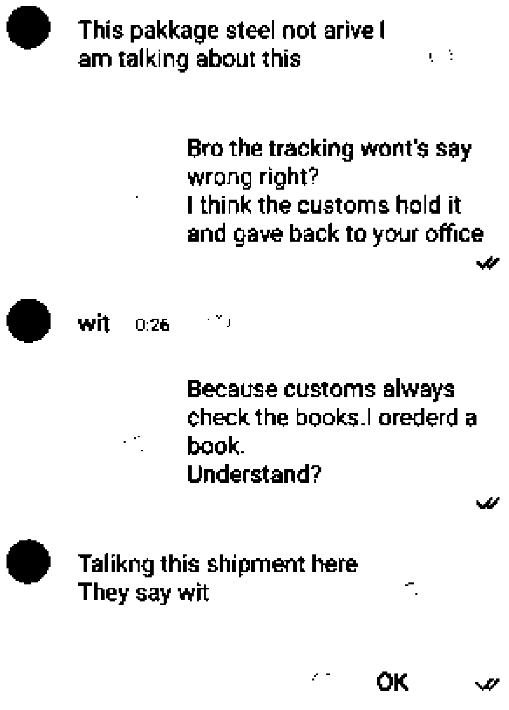

This pakkage steel not arive I am talking about this

Bro the tracking wont's say wrong right?
I think the customs hold it and gave back to your office

wit 0:26

Because customs always check the books.I orederd a book.
Understand?

Talikng this shipment here
They say wit

OK

79. [illegible]

80. [illegible]

81. [illegible]

[illegible]

82. [illegible]

[illegible] ހެކިންގެ ބަހުން އެނގެއެވެ.

83.މިދެންނެވި ހެކިން [illegible]

ހެކިބަހުން، [illegible]

[illegible]

ޑީ.އެން.އޭ [illegible]

[illegible]

[illegible]

84.[illegible]

[illegible] ޑީ.އެން.އޭ [illegible]

[illegible]

84.1 ޑީ.އެން.އޭ [illegible]

84.2 [illegible]

84.3 [illegible][14] [illegible]

---

[14] Biological Science 1&2, Third Edition, Cambridge

84.4. އާދަމް ޝަރީފު އަޕީލަންޓަކީ [illegible] ކަސްޓަމްސްގައި [illegible] [illegible] [illegible]. އަޕީލަންޓް
[illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

84.5. އަޕީލަންޓް [illegible] [illegible] [illegible]، 09 [illegible] 2021 ވަނަ ދުވަހު [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

85. [illegible] [illegible] އާދަމް ޝަރީފު [illegible] [illegible] [illegible] ދެ [illegible] [illegible]، ކަސްޓަމްސްގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] އާދަމް ޝަރީފު [illegible]، ކަސްޓަމްސްގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އާދަމް ޝަރީފު [illegible] [illegible]. ކަސްޓަމްސްގެ [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] ކަސްޓަމްސް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަސްޓަމްސް [illegible] [illegible] [illegible].[15]

86. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] އާދަމް ޝަރީފު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] ކަސްޓަމްސްއިން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އާދަމް ޝަރީފު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އާދަމް ޝަރީފު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

87. [illegible] [illegible] ކަސްޓަމްސް [illegible] [illegible] ދެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] ކަސްޓަމްސް [illegible] [illegible] [illegible] ކަސްޓަމްސްއިން [illegible]

---

[15] 08 ސެޕްޓެމްބަރ 2021 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

އެއްޗެއް ކަމަށެވެ. އެކަކު އަނެކަކުގެ އަތުން ހަވާލުކުރުން [illegible] އަބަދުވެސް ކޮންމެ މައްސަލައެއްގައިވެސް [illegible] ކަމަށް ބުނެފައި ވެއެވެ. ހުކުމުންނާއި [illegible] ހަވާލު [illegible] [illegible] އޮތް [illegible] [illegible] ކަމަށް ބުނެފައިވާއެވެ. މީގެ އިތުރުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ބުނެފައިވާއެވެ.

88. އާދަމް ޝަރީފުގެ [illegible] މިމައްސަލައާއި ގުޅުން [illegible] އޮތް [illegible] [illegible] [illegible] ބުނެއެވެ، [illegible].

89. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] "[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]" [illegible].[16] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] "[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]."[17] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

---

[16] 08 ސެޕްޓެމްބަރު 2021 ދުވަހު [illegible] [illegible] [illegible]

[17] [illegible]

90. ހެކިވެރިޔާ އަހްމަދު [illegible] ހެކިބަސް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ބުނެފައިވެއެވެ. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

91. މީގެ އިތުރުން، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ބުނެފައިވެއެވެ. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ބުނެފައިވެއެވެ. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ބުނެފައިވެއެވެ. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ކަމަށް ހެކިބަސް ދެމުން ބުނެފައިވެއެވެ.

92. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

93. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] ނެތެވެ.

94. [illegible]

95. [illegible]

96. [illegible]

ކަމަށެވެ. ސީސީޓީވީ ފުޓޭޖު ހުށަހަޅާފައި ނުވުމަކީ ހުށަހެޅިފައިވާ ހެކިތަކުން ފާޅުވާ ސާބިތުވެގެންދާ ކަންކަން ނަފީ ކުރެވޭނެ ސަބަބެއް ނޫނެވެ. ސީސީޓީވީ ފުޓޭޖު ހުށަހެޅިނަމަ ވާނެ ގޮތަކީ ހެކިބަސްދިން ހެކިންގެ ހެކިބަހަށް އިތުރު ބަޔާންކުރެވުނު ދިވެވެ. ނޫނީ އެވިޑެންސްގެ ހެކިބަހަށް ދޫނުކުރާ ބުރަދަން ލިބިގެން ދެއެވެ. ވިސްނާލަން ދަށުކަށައިގެން ހެކިތަށް ނަފީކުރުވި ކުރުވުންތަކަށް ނުކުތު ނުވެއެވެ.

97. ދައުލަތުގެ ބަޔާންތަކާ ފުލުހުންގައި ހުރި މަސްތުވާތަކެތީގެ ހެކީގެ ގޮތުގައި ބަލައި ނިންމުމުން ދެން ޤާނޫން ބަލާފައިވާ ގަވާއިދު[18]ގެ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ؛

> ކަސްޓަމްސްއިން ހިފަހައްޓާ ތަކެތި 7. (ނ) މަސްތުވާތަކެތީގެ ޤާނޫނުގެ 151 ވަނަ މާއްދާއާއި 152 ވަނަ މާއްދާއާއި 153 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ހިފެހެއްޓި ކަސްޓަމްސްގެ ބެލުމުގެ ދަށުގައި ހުންނަ ތަކެތި ދިރާސާކުރުމަށް ފުލުހުންނަށް ހަވާލުކުރަންވާނެއެވެ. ހުރިހާ ތަކެތީގެ ބޭނުން ހިފޭނެ ގޮތަށް ޤާނޫނާއި ގަވާއިދާ އެއްގޮތަށް ތަކެތި ދިރާސާކުރުމަށް ފޮނުވަންވާނެއެވެ. ކަސްޓަމްސްގެ ބެލުމުގެ ދަށުގައި ހުންނަ ތަކެތި ރައްކާކުރުމުގެ ޒިންމާ ކަސްޓަމްސްއަށް ހަވާލުވެގެންވެއެވެ.

މި ގަވާއިދުންނެވެ.

98. މަތީގައިވާ ގަވާއިދަށް ބަލާއިރު، ދަށު ޤާނޫން މިދައުލާ ސާބިތު ނުވާކަމަށް ނިންމި މައްސަލައިގެ އަސާސަކީ، ކަސްޓަމްސް ހިފެހެއްޓި ތަކެތި ފުލުހުންނަށް ހަވާލުކުރި ދުވަހުގެ މައްސަލައިގެ ދިރާސާކުރި ތަކެތީގެ ތަފްސީލު ކަސްޓަމްސްގެ ބެލުމުގެ ދަށުގައި މައްސަލަ ހަވާލުކުރި ތާރީޚާއި ދުވަސް ވަކިކޮށް ދައްކާފައި ނުވުމެވެ. އަދި އެފުލުހުންގައި ހުރި މަސްތުވާތަކެތީގެ އިންޑެކްސް އާއި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އެވިޑެންސް ސާބިތުކޮށް ބަލާފައިވެއެވެ މި ދަށުން ދިރާސާކުރުމުގެ މަސައްކަތެވެ. އެއްވެސް ބަޔަކަށް ހަވާލުކުރި، ކަސްޓަމްސްއާއި ފުލުހުން ދެމެދުގައި ތަކެތި ހަވާލުކުރި "ދިރާސާކުރަން ފޮނުވުމުގެ ކުރިން ތަކެތި ރައްކާކުރާ ގޮތް" ބަލަން ނުޖެހޭކަމަށް ދައުލަތުން ބުނެދީ، ކަސްޓަމްސްގެ ބެލުމުގެ ދަށުން ފުލުހުންނަށް ހަވާލުކުރި ދުވަސް ދިރާސާކުރަން ފޮނުވި ގޮތް ބަޔާންކޮށްފައި، އެފުލުހުންގެ ދަށުގައި

---

[18] ގަވާއިދު ނަންބަރު R-230/2015 (މަސްތުވާތަކެތިކަމަށް ޝައްކުކުރެވޭ ތަކެތި ހިފެހެއްޓުމާއި ދިރާސާކުރުމާއި ރައްކާކުރުމުގެ ގަވާއިދު)

ދަށްކޮށްފައި ހުރި މަސްއޫލިއްޔަތުގެ އިންޓެގްރިޓީ ގެއްލި އޭގެ ސަބަބަކަށް ގެއްލުން ކުރުއްވާފައި ދެން

ކޯޓުން ފާހަގަކުރަމުގައި ވެއްޖެ.

99. ދެން ކޯޓުން ފާހަގަކުރައްވާ މަޖިލީހުގާ ނުފޫޒުބޭނުންކޮށް ބަޔާންކުރި، ބަލާކަމުގައި ޤަވާޢިދުގެ މަތީގަވާއިދު

ބޭނުންކުރުމުގައި އުޞޫލުތަކުގެ 7 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ ޕޮލިސީ ކޮމިޓީގެ ބޭރުގެ

ދަރަން ގޮތް ބަޔާންގެ ރިޕޯޓް، ޙަވާލުކުރި ދަރުން ކުރުމާ ކަމަކަށް ސަރުކާރުގެ ހުރިގޮތުން ހެކިތައް ގޮތުގައި

ބޭނުންކުރުމުގެ އަދި ފަސޭހަކަމާއި އެއްބަސްވުން އެގޮތް ބައަރު ގެނުވުން އެންމެހައި ބަލައި، "ވަސީލަތްކަން

ކޮރަޕްޝަން ޕޮލިސީ ސަރވިސްއާ ހަމަޖެ ކުރުމުގެ" ކަމަށް އަދި އިސްލާމް ދީނުގެ ޤާނޫނުތަކުގެ އާ ޤަވާއިދުގެ

ދުރު މަޖިލީހުގެ ހަރުގެންދާ ގޮތަށް، އެއްގޮތް އަލާކަން މިސާލަކަށް ބަޔާންކުރެވުނެވެ. އެއީ "ވަސީލަތްކަން

މިގޮތް އަދި އިސްލާމީ ދީނުގައިވާ ވަޒީފާ ބަލަހައްޓާއިރުގެ ނަމޫނާއެކެވެ.

100. ޖިނާއީ ކުށަކާއި ގުޅިގެން ތަޙްޤީޤު އިދާރާ އަކުން ކޯޓު ހުރި ތަޙްޤީޤު ކުރުމުން ބަލަހައްޓާކުރާނޭ ފަރާތުގައި

ބަލަހައްޓާނެ ވަސީލަތްތައް ދިޔަވަރު އޭގެ ބައިން އޮތް ކަނޑައެޅީ ގުޅިއްޖެ އިސްތިޢުމާލުކުރަން ނިންމާން ސަރަޙައްދު

ނުނުވެ. މިކަމުގައި ސަރުކާރުން ބަލަހައްޓާ އަސާސީ، ހުކުމް ގޮތުގައި ތަޙްޤީޤު އިދާރާއަކުން ކޯޓަށް ހުށަހަ

އެބަހާ ކުރަނީފަދަ ފާހަގަކުރި ބަލަހައްޓާ އެހެންހެން ފަރާތުން ފުރިހަމަ ވަސީލަތް އެދޭ ބެލެހެއް ސަރަޙައްދު

ނުކު ބައްޔަކާ ނުކުރެވޭތީ ހިނގާދިޔަ ވަސީލަތްތަކާ ނުވާތީ ނުނިމޭނެތޯ؟ ވީމާ، ކޮންމެ ވަސީލަތެއްގެ

ސަރަޙައްދު ތަޙްޤީޤު އިދާރާއަކުން ކޯޓު ނުވާތީ އެއިދާރާގެ ބެލުމުގެ ދަށުން ގެންނަން ހުރިގޮތުގައި ބެހެން

ކުރިމަތިން ބަދަލުކުރި ފާއިތު ސަބަބަކުން ގެނދިޔައީ ބަލައިގަތުން އަޙުލުވެރިން ބަލާނަން ސަރަޙައްދު

ނުނުވެ. ބަދަލު އިދާރާގެ ޙަވާލުވެރިންނަށް އެއްބަސްވެ ބަލަހައްޓާކަމުގައި ފާހަގަ ބަލަހައްޓާން

ވަސީލަތްތަކަށް ސަރަޙައްދު އެކަށީގެންވާ ހަމައެކަނި ބަލަހައްޓާކަމަށްދެވޭ، އެބަހީގެ އިސްލާމީ ގޮތުގެ އެބަހީން

ދިރާސާ ގޮތުގެ ބަދަލުތަކާ ނުނަންގަވައި ސަރުކާރުގެ ބަދަލުތަކަށް، އެކަމުގައި އިޖުރާއީ މަސްއޫލިއްޔަތު

ބަލަހައްޓާ ނުވާނެއެވެ.

101. ވީމާ، [illegible] އެއްޗެއް އެ [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ވީމާ، [illegible]

[illegible]

102. [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

103. [illegible]

[illegible]

[illegible]، 04 މާރިޗު 2021 ވަނަ ދުވަހުގެ 15:30 [illegible]، 09 މާރިޗު 2021 [illegible]

[illegible] 9:30 [illegible]

އޮތީ، ފުރިހަމަ 04 ދުވަހުކަށް [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] ގުޅިގެން ހިންގަންޖެހޭ ކަންކަން ހިންގުމަށް 04 ދުވަސް [illegible] [illegible] މިމައްސަލައިގެ [illegible] [illegible] ކަންކަން [illegible] [illegible]. ވީމާ، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

104. ހަމައެހެންމެ، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، ދިވެހި [illegible] [illegible] [illegible] ދަށުގައި [illegible].

105. ދިވެހި [illegible].

106. ވީމާ، މިކަމުގައި [illegible] [illegible] ކަމަކީ، ދިވެހި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] R-230/2015 [illegible] ([illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

އެއްޗެއްސާމެދު އަމަލުކުރާނެ ގޮތުގެ ގަވާއިދު) ގައި ބަޔާންކުރާ [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] 8 ވަނަ މާއްދާގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ [illegible] ދަށުން [illegible] [illegible] [illegible]، ކޮންމެވެސް ކަސްޓަމްސް ސަރވިސް އިން ހިފަހައްޓާ ތަކެތި، [illegible] [illegible] [illegible] ހަވާލުކުރުމުންނެވެ.[19] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، ކަސްޓަމްސްއިން [illegible] [illegible] [illegible] ކަސްޓަމްސްއިން [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]؛

ކަސްޓަމްސްއިން ހިފަހައްޓާ ތަކެތި	7. (ހ) މި މާއްދާގެ (ށ) ގައި އެހެން [illegible] ނަމަވެސް، ކޮންމެވެސް ކަސްޓަމްސް ސަރވިސްއިން ހިފަހައްޓާ ތަކެތި، ކޮންމެވެސް [illegible] ސަރވިސްއެއް [illegible] [illegible]، ކޮންމެވެސް ކަސްޓަމްސް ސަރވިސްއިން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މި [illegible] [illegible]. (ށ) ކޮންމެވެސް ކަސްޓަމްސް ސަރވިސްއިން ހިފަހައްޓާ ތަކެތި، [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، ކޮންމެވެސް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ހިފަހައްޓާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] ކަސްޓަމްސްގެ [illegible].

ފިޔަވައިންނެވެ.

107. ވީމާ، ކަސްޓަމްސް އިން ހިފަހައްޓާ ތަކެތި އެއްތަނުން އަނެއް ތަނަށް ގެންދިއުމާއި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަސްޓަމްސްގެ [illegible]، ކަސްޓަމްސްއިން [illegible] ތަކެތި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، ކަސްޓަމްސްއިން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

---

[19] ގަވާއިދު ނަންބަރު: 2015/R-230 ގެ މ.9(ހ)

[illegible] "[illegible]"ގެ ނަމުގައި [illegible] ބައެއް ވާހަކަ:

108. [illegible]

ތިރީގައި ނަކަލުކޮށްފައި އެވަނީއެވެ:

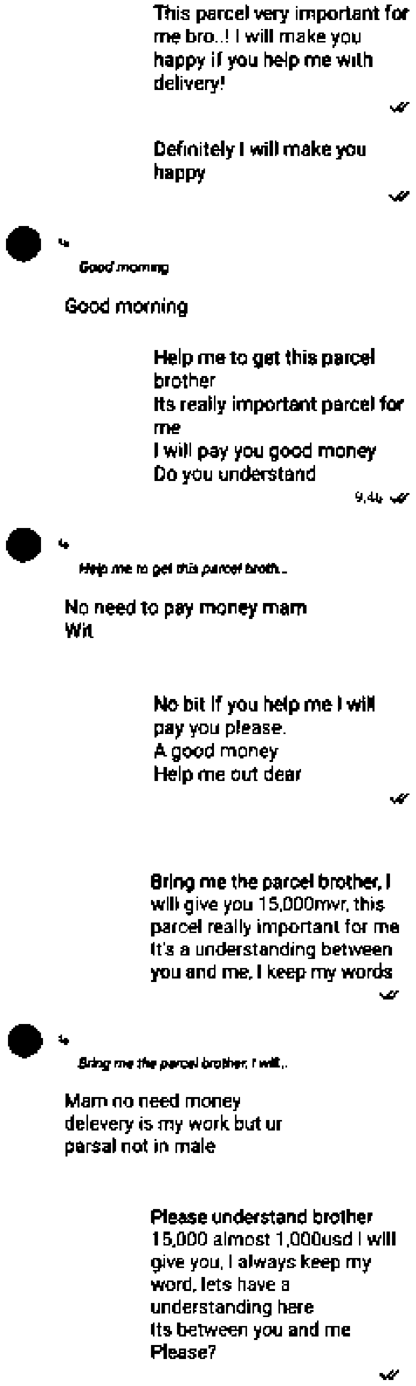

This parcel very important for me bro..! I will make you happy if you help me with delivery!

Definitely I will make you happy

Good morning

Good morning

Help me to get this parcel brother
Its really important parcel for me
I will pay you good money
Do you understand
9.46

Help me to get this parcel broth...

No need to pay money mam
Wit

No bit If you help me I will pay you please.
A good money
Help me out dear

Bring me the parcel brother, I will give you 15,000mvr, this parcel really important for me
It's a understanding between you and me, I keep my words

Bring me the parcel brother, I will...

Mam no need money
delevery is my work but ur parsal not in male

Please understand brother
15,000 almost 1,000usd I will give you, I always keep my word, lets have a understanding here
Its between you and me
Please?

109. މި [illegible] ރ15،000/- (ފަނަރަ ހާސް ރުފިޔާ) ދިނުމަށް އަދި [illegible]

110. [illegible] ސާބިތުކުރުމަށް [illegible] އަދި [illegible]

111. [illegible] އަދި [illegible] އަސްލު [illegible] މި [illegible] އަދި [illegible] އަދި [illegible]

އެކަށީގެންވާ ގޮތަކަށް ބަޔާންކޮށްދީ [illegible] [illegible] [illegible] އަދި [illegible] [illegible] އުފައްދާ ޖިނާޢީ [illegible] [illegible] އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

ނިންމުން

112. ބަޔާންކޮށްދިޔަ ސަބަބުތައް އެހެން ހުރުމުން، އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޖަދުވަލު 1 ގައިވާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

113. އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، ޖަދުވަލު 1 ގައިވާ [illegible] ދިވެހިރާއްޖެއަށް އެތެރެކުރުމުގެ ކުށް [illegible] ގުޅިގެން، ގަވާއިދު ނަންބަރު 2021-SC-REG-01 [illegible] [illegible] [illegible] ގަވާއިދުގެ 137 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަށް ރިޢާޔަތްކުރާއިރު، މިމައްސަލައިގައި [illegible] އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނުވާތީ، އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] (20 [illegible] 2025) [illegible] 10 ([illegible]) [illegible] [illegible] އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

އަދަބު ކަނޑައަޅުއްވުން:

114. މި މައްސަލައިގައި އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގެ ކުރިން، އަދަބާއިމެދު ވާހަކަ ދެއްކުމަށް ދެފަރާތަށް ދިން ފުރުޞަތުގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޕްރޮސިކިއުޝަނުގެ ފަރާތުން ބުނެފައިވަނީ، މިއީ ޖުނަހުގެ 1 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެއްކަމުގައި، މި ކުށުގެ އަސާސީ އަދަބަކީ 04 (ހަތަރެއް) މަހާއި 24 (ސައުވީސް) ދުވަހުގެ މުއްދަތަށް ޖަލަށް ފޮނުވުމަށްކަމަށެވެ. އަދި މި މައްސަލައިގައި އެޕެލަންޓުގެ މައްޗަށް ކަނޑައެޅޭ އަސާސީ އަދަބު މަތިކުރުމުގެ ސަބަބެއް އަދި ލުއިކުރުމުގެ ހާލަތެއް ނެތްކަމަށެވެ. އެހެންކަމުން ޕްރޮސިކިއުޝަނުން އެދެނީ މި ކޯޓުން [illegible] އަދި އަސާސީ [illegible] 04 (ހަތަރެއް) މަހާއި 24 (ސައުވީސް) ދުވަހުގެ މުއްދަތަށް ޖަލުގެ އަދަބެއް ކަނޑައަޅައި ދިނުމަށެވެ.

115. އަދި އެޕެލަންޓުގެ ވަކީލުން ބުނެފައިވަނީ އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގައި [illegible] އަދަބު ކަނޑައަޅައި ދިނުމަށާއި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަދަބު ލުއި [illegible] ދިނުމަށެވެ.

116. ޕްރޮސިކިއުޝަނުގެ ފަރާތުން އަދި އެޕެލަންޓުގެ މައްޗަށް ސާބިތުވެފައިވާ ޖުމުލަ 01 ގްރާމް މަސްތުވާތަކެއްޗާއި [illegible] [illegible] ކުށުގެ ދަރަޖަ އާ ގުޅިގެން ޕްރޮސިކިއުޝަނުގެ ފަރާތުން ބުނެފައިވާ އަދި އެޕެލަންޓުގެ މައްޗަށް މި ކުށުގެ ދަޢުވާކޮށްފައިވަނީ މަސްތުވާތަކެއްޗާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 112 ވަނަ މާއްދާގެ [illegible] [illegible] (ނ) ގެ ދަށުންކަމަށާއި، ބުނެފައިވާ މާއްދާގެ (ރ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށުގެ [illegible] އަދަބަކީ އުމުރަށް ޖަލަށް ފޮނުވުމާއި -/100،000ރ. (އެއްލައްކަ ރުފިޔާ) އިން ފެށިގެން -/10،000،000ރ. (ދިހަ މިލިއަން ރުފިޔާ) އާ ދެމެދުގެ އަދަދަކުން ޖޫރިމަނާކުރުންކަމަށެވެ. ޕްރޮސިކިއުޝަނުން އެދުނީ އަދި [illegible] އުމުރަށް ޖަލަށް ފޮނުވުމާއި -/100،000ރ. (އެއްލައްކަ ރުފިޔާ) އިން ޖޫރިމަނާކޮށްދިނުމަށެވެ. އަދި [illegible] މި މައްސަލާއާ ގުޅިގެން ބަންދުގައި ހުރި މުއްދަތު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

117. މި ކޯޓުގެ އަދަބާއި ގުޅިގެން އަދި އެޕެލަންޓުގެ ވަކީލުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

އަލީ އަކްބަރުގެ މައްޗަށް ކަނޑައަޅާ އަދަބު:

118. މި ޤަޟިއްޔާގައި އަލީ އަކްބަރުގެ މައްޗަށް ސާބިތުވެފައިވާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 312 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ 1 ވަނަ ނަންބަރުގެ (i) އާއި 2 ވަނަ ނަންބަރުގެ (i) އާއި ހަވާލާދީ އެމާއްދާގެ (ނ) ގެ 2 ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުންނެވެ. [illegible] މާއްދާގައި މިކުށް ދަރަޖަކޮށްފައިވަނީ ޖިނާޔަތުގެ 1 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެއްގެ ގޮތުގައެވެ. ޖިނާޔަތުގެ 1 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށަކަށް ކަނޑައެޅިފައިވާ އަދަބު ބަޔާންކޮށް އެވަނީ، މި ޤާނޫނުގެ 1002 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] 1 ވަނަ ދަރަޖައިގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 04 (ހަތަރެއް) މަހާއި 24 (ސައުވީސް) އަހަރުގެ ޖަލު [illegible]. [illegible] [illegible] މި އަދަބު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

119. މި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] މި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަލީ އަކްބަރުގެ [illegible] [illegible] [illegible] 04 (ހަތަރެއް) މަހާއި 24 (ސައުވީސް) އަހަރުގެ ޖަލަށްލުމަށާއި، އަދަބަށް [illegible] ބަދަލު ގެންނަން [illegible] [illegible].

120. އަލީ އަކްބަރުގެ މައްޗަށް ސާބިތުވެފައިވާ ޖަދުވަލު 1 ގައިވާ މަސްތުވާތަކެއްޗެއް ދިވެހިރާއްޖެއަށް އެތެރެކުރުމުގެ ކުށުގެ [illegible] [illegible] [illegible] 112 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާ ހަވާލާދީ އެމާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުންނެވެ. ބުނެވުނު މާއްދާގައި ޖަދުވަލު 1 ގައިވާ މަސްތުވާތަކެއްޗެއް ދިވެހިރާއްޖެއަށް އެތެރެކުރުމަކީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޖޫރިމަނާކޮށް -/100,000ރ (އެއްލައްކަ ރުފިޔާ) އިން ފެށިގެން -/10,000,000ރ (ދިހަ މިލިއަން ރުފިޔާ) އާ ދެމެދުގެ އަދަދަކުން [illegible] އެމާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

121. އެހެންކަމުން، ޖަދުވަލު 1 ގައިވާ މަސްތުވާއެއްޗެއް ދިވެހިރާއްޖެއަށް އެތެރެކުރުމުގެ ކުށުގެ ދަޢުވާއާއި ގުޅިގެން އަދި އަކްބަރުގެ މައްޗަށް ކަނޑައަޅަންޖެހޭ އަދަބަކީ މަސްތުވާތަކެއްޗާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 112 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ) އާ ހަވާލާދީ އެމާއްދާގެ (ނ) ގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން އަދި އަކްބަރު އުމުރަށް ޖަލަށްލުމާއެކު -/100,000ރ. (އެއްލައްކަ ރުފިޔާ) އިން ޖޫރިމަނާކުރުންކަމުގައި ދެކެމެވެ. އަދި މި މުއްދަތުން، މި މައްސަލައާ ގުޅިގެން އަދި އަކްބަރު ބަންދުގައި 361 (ތިންސަތޭކަ ފަސްދޮޅަސް އެއް) ދުވަސް ހޭދަކޮށްފައިވާކަމަށް ޕްރޮސިކިއުޓަރުން ބުނެފައިވާތީ، އެމުއްދަތު އުނިކުރަންޖެހޭކަމުގައި ދެކެމެވެ. އަދި މިކޯޓުގެ ނަންބަރު 95-B2/CHT/2025/2072 ބަންދު އަމުރާއި ގުޅިގެން ހޭދަކުރި މުއްދަތުވެސް އުނިކުރަންޖެހޭނެވެ.

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ފައިޞަލްގެ ރައުޔު:

122. ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ނިޔާޒުގެ ރައުޔަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދު ކުރަމެވެ.

ފަނޑިޔާރު [illegible] ރައުޔު:

123. ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ނިޔާޒުގެ ރައުޔަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދު ކުރަމެވެ.

ޙުކުމް:

ދެންފަހެ، ބަޔާންކޮށްދިޔަ ސަބަބުތައް އެހެން ހުރުމުން، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ކޯޓުގެ ނަންބަރު: 262/Cr-C/2021 ޤަޟިއްޔާއާއި އެކޯޓުގެ ނަންބަރު:264/Cr-C/2021 ޤަޟިއްޔާގައި ކޯޓުން ޙުކުމްކުރެއްވި ޤާނޫނާއި އެއްގޮތަށް ޙުކުމްކުރުމުން ނިންމާފައިވާތީ، އެ ދެ ޤަޟިއްޔާއިން ކޯޓުން ޙުކުމްކުރެއްވި ގޮތް މި ދެޤަޟިއްޔާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ބެންޗުގެ ފަނޑިޔާރުންގެ މެޖޯރިޓީގެ އިއްތިފާޤުން ބާޠިލުކުރީމެވެ؛

ސާބިތުވި، ދެވަނަފަރާތުގެ / އަދި އިތުރު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ޤާނޫނު ނަންބަރު 9/2014 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖިނާއީ ޤާނޫނު) ގެ 312 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ 1 ވަނަ ނަންބަރުގެ (i) އާއި 2 ވަނަ ނަންބަރުގެ (i) އާއި ހަވާލާދީ، އެމާއްދާގެ (ށ) ގެ (2) ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުން ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުން ކޯޓަށް ސަރުކާރު އުފުލާފައިވާ ކުށުގެ ދަޢުވާ އަރާފައިވާ މައްސަލައިގެ ސަބަބުން ސާބިތުވާތީ، ސަރުކާރު އުފުލާފައިވާ ކުށުގެ ދަށުން އަދި އޭނާގެ ޙުކުމް ކުރުމަށް ދަޢުވާ ކުރެވިފައިވާ ކުށުގެ މި ކުށުގެ އިތުރުން ޤާނޫނު ނަންބަރު 9/2014 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖިނާއީ ޤާނޫނު) ގެ 312 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ (2) ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކުރާ، އެ ޤާނޫނުގެ 1002 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން، 04 (ހަތަރެއް) މަހާއި 24 (ސައުވީސް) ދުވަހުގެ ޖަލަށްލުމުގެ އަދަބު ދޭން ކުރެވުނު ޙުކުމް ބާޠިލް، އަދި

ސާބިތުވި، ދެވަނަފަރާތުގެ / އަދި އިތުރު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ޤާނޫނު ނަންބަރު 17/2011 (މަސްތުވާތަކެތީގެ ޤާނޫނު) ގެ 112 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާ ޚިލާފަށް، އެމާއްދާގެ (ށ) ގެ ދަށުން ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުން ކޯޓަށް ޖަދުވަލު 1 ގައިވާ މަސްތުވާތަކެތި އެއްޗެއް ދިވެހިރާއްޖެއަށް އެތެރެކުރުމުގެ ކުށުގެ ދަޢުވާ އަރާފައިވާ މައްސަލައިގެ ސަބަބުން ސާބިތުވާތީ، ޖަދުވަލު 1 ގައިވާ މަސްތުވާތަކެތި އެއްޗެއް ދިވެހިރާއްޖެއަށް އެތެރެކުރުމުގެ ކުށުގެ ދަށުން އަދި އޭނާގެ ކުށުގެ ފައިސާގެ ޙުކުމް ކުރުމަށް ދަޢުވާ ކުރެވިފައިވާ މިކުށުގެ ޤާނޫނުގެ އަދަބު ދޭން ކުރެވުނު އަދި އޭނާގެ ޖޫރިމަނާއާއި -/100،000ރ. (އެއްލައްކަ ރުފިޔާ) ދިނުމަށް ކުރެވުނު ޙުކުމް، މި ޤަޟިއްޔާގައި ގެނބިގެން ހިނގިއިރު ދައުލަތުން ހުށަހެޅި ހެކިތަކުން ސާބިތުނުވާތީ، އަދި ކުރެވުނު ޙުކުމް ބާޠިލުކުރީމެވެ، އަދި ޙުކުމްކުރެވުނު ފަހަރު 26 ވަނަ 2025

އިން ފެށިގެން 12 (ބާރަ) މަސްދުވަހުގެ ތެރޭގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޙުކުމްކޮށްފީމެވެ.

މިޤަޟިއްޔާ ބަލައި ޙުކުމް ކުރީ

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ފައިސަލް   ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ނިޔާޒް   ފަނޑިޔާރު ޢާއިޝަތު ޝުޖޫން

(ރިޔާސަތު)